

ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ

ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ

(ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ)

ਸੁਖਪਾਲ ਸੋਹੀ

ਇਸੇ ਕਲਮ ਤੋਂ :

1. ਸਿਸਕਦੇ ਸਾਜ਼ (ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ) 2003
2. ਕੋਹਿਨੂਰ (ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ) 2007
3. ਸੰਦਲੀ ਬੂਹੇ (ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ) 2010

ਪੇਸ਼ਕਸ਼

ਰਘਬੀਰ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ

ਸਹਿਯੋਗ : ਮਾਲਵਾ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਪਟਿਆਲਾ (ਰਜਿ:)

Sajan Mere Rangle

(Poetry)

by : Sukhpal Sohi

Mob: 98787-56122

Title designed by T. Singh

ISBN : 978-81-7914-454-1

Edition : 2012

Price : Rs. 150

© Author

Published by :

Tarlochan Publishers

3236, Sector 15-D, Chandigarh

Mob. 98786 03236, 98146 73236

E-mail : tarlochanpublishers@yahoo.co.in

Branch : CB-67, DDA Flats, Hari Nagar, New Delhi

ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), ਲੇਖਕ : ਸੁਖਪਾਲ ਸੋਹੀ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਤਰਲੋਚਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਛਾਪਕ : ਮੋਨਾ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼, ਦਿੱਲੀ

ਸਮਰਪਣ

ਪੀਰਾਂ, ਫ਼ਕੀਰਾਂ ਤੇ ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਦੀ
ਵਰੋਸਾਈ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ
ਪਾਕ ਤੇ ਜ਼ਰਖੇਜ ਧਰਤ ਨੂੰ

ਬੰਦਨਾ

ਸਾਈਆਂ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਦੇਹ ਸਾਨੂੰ ਬਖਸ਼ੀਸ਼।
ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ ਜੀ, ਤੇਰੀ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇ ਅਸੀਸ।

ਨਜ਼ਰ ਤੇਰੀ ਨੂੰ ਆ ਜਾਈਏ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਜੇਕਰ ਰਾਸ,
ਮਿਲ ਜਾਏ ਤੈਥੋਂ ਦਖਸ਼ਨਾ, ਸਿਰ ਹੀ ਦੇ ਦਈਏ ਫੀਸ।

ਜੇ ਤੇਰੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ, ਕੁਝ ਪਲ ਮਿਲ ਜਾਏ ਠਹਿਰ,
ਪਾਰਸ ਬਣ ਜਾਣ ਦਾਤਿਆ, ਇਹ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਇਹ ਗੀਤ।

ਰਿਸ਼ਤੇ, ਆਪਸ ਦਾਰੀਆਂ, ਨਿੱਬੜੇ ਹੋ ਇੱਕ ਕਲੇਸ਼,
ਸੋਚ ਨਿਆਸਰੇ ਦਿਲ ਦੀ, ਓੜਕ ਤੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤ।

ਘਟ ਘਟ ਜਾਨਣ ਵਾਲਿਆ, ਤੂੰ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ,
ਇਕ ਨਿਧਿਰੇ ਦੀ ਧਿਰ ਤੂੰ, ਤੂੰ ਹੀ ਰੰਗਲਾ ਮੀਤ।

ਸ਼ਹੁ ਦੇ ਬਾਝੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਨਿਭ ਰਹੀ ਦੋਜ਼ਖ ਵਾਂਗ,
ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਪਛਾਨਣੀ, ਕਿਸਨੇ ਦਿਲ ਦੀ ਚੀਸ।

‘ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ’, ਸਿਰ ਤੇ ਰੱਖੀਂ ਹੱਥ,
ਦਰ ਤੇਰੇ ਦਾ ਆਸਰਾ, ਝੂਠੀ ਜੱਗ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ।

ਸੋਹਜ ਸੁਆਦ ਤੇ ਕੋਮਲੀਕਰਣ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ 'ਸ਼ਾਇਰ'— ਸੁਖਪਾਲ ਸੋਹੀ

ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਦੋ ਮੁਢਲੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਹਨ— ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਵਾਦ ਤੇ ਪ੍ਰੀਖਣ-ਪ੍ਰਿਯਤਾ : ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਵਾਦ ਹੈ ਆਪਾ ਪ੍ਰਗਟਾ ਤੇ, ਪ੍ਰੀਖਣ-ਪ੍ਰਿਯਤਾ ਹੈ, ਦੂਜਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਨਣ ਦੀ ਤੀਬਰ ਇੱਛਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਰੁਚੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਹੀ ਕਲਾ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਇਹ ਦੋ ਰੁਚੀਆਂ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਆਉਣ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕਰੂਪ ਹੋਣ : ਸੋਹਜ ਸੁਆਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਮਲੀਕਰਣ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਲਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਕਥਨ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸ਼ਾਇਰ ਸੁਖਪਾਲ ਸੋਹੀ ਉੱਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢੁਕਦੇ ਹਨ। ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰੋਫ਼ੁ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਹੁਣ ਤਕ ਤਿੰਨ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਸਿਸਕਦੇ ਸਾਜ਼', 'ਕੋਹਿਨੂਰ' ਅਤੇ 'ਸੰਦਲੀ ਬੂਹੇ' ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ' ਉਸਦੀ ਚੌਥੀ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। ਸੋਹੀ ਬਹੁਪੱਖੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਨੁਭਵ ਉਸਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸੁਹਜਮਈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਭਿਵਿਅਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਨੁਭਵ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਹਤਰੀਨ ਕਿਰਤਾਂ ਦਾ ਦੀਰਘ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੁਖਪਾਲ ਸੋਹੀ ਇਕ ਕਵੀ, ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਅਤੇ ਗੀਤਕਾਰ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਕਾਵਿ-ਅਨੁਭਵ ਅਭਿਵਿਅੰਜਨਾ ਵਿਚੋਂ ਉਸਦੀ ਨਿਜੀ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸੁਖਪਾਲ ਸੋਹੀ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਰੱਖਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਚੰਗੇਰਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਕਾਰਗਰ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਵਾਂ ਨਰੋਆ ਅਤੇ ਉਧਰਿਤ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਣਾ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਸੰਕਲਪੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਦੇ ਉਚ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸੁਹਜ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਇਹ ਤੱਥ ਉਸਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਭਰਦੇ ਹਨ।

ਸੋਹੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਮਿਥਿਹਾਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੋਝੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਇਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਉਹ ਔਰਤ ਅਤੇ ਮਰਦ ਨੂੰ ਸਮਾਜਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਏ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਤਿਲਕਣਬਾਜ਼ੀ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਔਰਤ, ਮਰਦ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਵਾਂਪਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ :-

ਵਿੱਚ ਥਲਾਂ ਦੇ ਸੜ੍ਹ ਗਈ ਸੱਸੀ,
ਭੁੱਬ ਗਈ ਵਿੱਚ ਝਨਾਅ ਦੇ ਸੋਹਣੀ।
'ਇੰਦਰ' ਦੇ ਲਈ ਮਰ ਗਈ 'ਬੇਗੋ',
'ਹੀਰ' ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ ਅਣਹੋਣੀ।
'ਸਾਹਿਬਾਂ' ਭੀ ਬੇਵਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ,
'ਮਿਰਜ਼ੇ' ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਉਸਦੀਆਂ ਅੜੀਆਂ।
ਜੇਕਰ.....।

ਤੁਰ ਗਿਆ ਛੱਡ ਯਸ਼ੋਧਰਾ ਤਾਈਂ
'ਬੁੱਧ' ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਵਫ਼ਾ ਸੀ ਕੀਤੀ ?
ਪਤਨੀ ਧਰਮ ਨਿਭਾਵਣ ਵਾਲੀ,
'ਸੀਤਾ' ਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀ ਬੀਤੀ ?
ਔਰਤ ਇੱਕ ਤਿਆਗ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ,
ਜਿਸਦੀਆਂ ਝੋਲੀ ਰਹਿਮਤਾਂ ਖਰੀਆਂ।

ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦਾ ਦਰਪਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਲਾਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਕੌਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਮਾਜ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੀ ਉਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੁਖਪਾਲ ਸੋਹੀ ਵੀ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨਾ ਲੋਚਦਾ ਹੈ :

ਸ਼ਹਿਰ ਤੇਰਾ ਸਦਾ ਵਸਦਾ ਰਹੇ,
ਸਾਨੂੰ ਖਾ ਲਿਆ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਨੇ।
ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਲਾਲੀ ਸਰਘੀ ਦੀ,
ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਔਗਾਂ ਬਲੀਆਂ ਨੇ।
ਸ਼ਹਿਰ ਤੇਰਾ.....

ਪੂਰਤੀ-ਅਪੂਰਤੀ, ਅਧੂਰੀਆਂ ਸੱਧਰਾਂ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ-ਅਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਅਰਮਾਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ਼ਕ ਮੁਹੱਬਤ ਵਿਚ ਸਮਾਜੀ ਰੁਤਬਿਆਂ ਦੀ ਬੰਦਿਸ਼ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸੋਹੀ ਬਹੁਤ ਸੂਖਮ ਪੱਧਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਖਿਆਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਕਲਪਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਕਮਾਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਧਰਤੀ ਤੂੰ ਅਸਮਾਨ,
ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।

ਮੈਂ ਪੱਥਰ ਤੂੰ ਭਗਵਾਨ,
ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।
ਮੈਂ ਪੱਥਰ ...

ਮੇਰਾ ਪਿਉ ਇੱਕ ਕਿਰਤੀ ਕਾਮਾ,
ਤੇਰਾ ਪਿਉ ਰਜਵਾੜਾ
ਪਿਆਰ ਤਾਂ ਖੇਡ ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ,
ਇਹਨੂੰ ਕਿੰਜ ਕਰ ਲਊ ਕੋਈ ਮਾੜਾ।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੀ ਉਸਦਾ ਇਕ ਰੂਪ ਇਹ ਵੀ—

ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ।

ਸੋਹੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਰੁਮਾਂਸਿਕ ਰੰਗ ਵੀ ਉਘੜਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੂਰਤੀਮਾਨ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਪੈਗਾਮ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦਾ,
ਜੇ ਦੇਵੇਂ ਘੱਲ ਸੱਜਣਾ।
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਲਈ ਉਸਾਰ ਦਿਆਂ,
ਕਈ 'ਤਾਜ ਮਹੱਲ' ਸੱਜਣਾ।

ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਸੋਹੀ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਘੁੰਮਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਤੋਂ
ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪੱਛਮੀ ਚਕਾਚੌਂਧ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਣਿਆ ਹੈ। ਕਾਫੀ
ਸਮਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਹਿਕੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਉਪਰ
ਪੂਰਾ ਮਾਣ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸਰਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮੌਲਿਕ ਸ਼ੈਲੀ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ
ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਵੀ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਨਵ ਪੱਖੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ
ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪਾ
ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ।
ਪਿਆਰ ਤੇਰੇ ਜੇਹਾ ਕੋਈ ਵੀ
ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਤਾਜ ਨਹੀਂ।

ਸੋਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ ਜੀਵਨ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚੋਂ ਬਿੰਬਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ, ਗੀਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ ਜੀਵਨ ਧੜਕਦਾ ਤੇ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ
ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਕਾਵਿ-ਪੈਰਾਡਾਈਮ ਸਮਾਜੀ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ

ਮੁਹਾਵਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਥਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ
ਉਸਦੀ ਡੂੰਘੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਪੱਕ ਸ਼ਾਇਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਬਣ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ। ਸੋਹੀ
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੋਚ ਦਾ ਪ੍ਰਚਮ ਲਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਰਮਾਏ ਦੀ ਲੁੱਟ ਉੱਪਰ
ਚੋਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਹਣਤਾਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਚੋਰ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨੂੰ
ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਭੰਡਿਆ ਹੈ :-

ਇਹਨਾਂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵੱਟਿਆ,
ਵੇਚਿਆ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ।
ਇਹਨਾਂ 'ਭਗਤ' 'ਸਰਾਭੇ' ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ,
ਦਿੱਤੇ ਰੁਤਬੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨੂੰ।
ਪੂੰਜੀ ਘਰ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ,
ਇਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸੂਰਜ ਤੇ ਚੰਦ ਖਾ ਲਏ।

ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਨਿਜ਼ਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਤਿੱਖਾ ਰੋਹ ਹੈ। ਕਵੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਆਪਤ
ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪੀੜਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਰੋਹ
ਉਪਜਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ, ਲੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਦਲਾਲਾਂ ਵਲੋਂ
ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਵਿੱਸ ਬੈਂਕ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ
ਕਰਾਈ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਖਰਚਣ ਵਾਸਤੇ ਬੇਤਾਬ ਹੈ।

ਸੋਹੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਉਪਰ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਹੈ। ਹਰ ਸੂਝਵਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਆਪਣੇ
ਵਤਨ, ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਭੋਇ ਉਪਰ ਗਰਵ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੋਹੀ ਵੀ ਮਾਤ ਭੂਮੀ ਉਪਰ
ਫ਼ਖ਼ਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :-

ਤਾਰਿਆਂ ਵਰਗੀ ਤੱਕਣੀ,
ਜੋਬਨ ਖਿੜੇ ਗੁਲਾਬ ਜੇਹਾ।
ਦਿਲ ਦਰਿਆ ਤੇਰਾ ਸੱਜਣਾ ਉਏ,
ਮੇਰੇ ਵਤਨ 'ਪੰਜਾਬ' ਜੇਹਾ।
ਵਤਨ ਦੀ ਬਲਦੀ ਸ਼ਮੂ ਦਾ,
ਇੱਕ ਪਤੰਗਾ ਤੂੰ।
ਨੀਵਾਂ ਹੋਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਏ,
ਕਦੇ ਤਰੰਗਾ ਤੂੰ।
ਦਿਲ ਦਰਿਆ ਤੇਰਾ ਸੱਜਣਾ ਉਏ,
ਮੇਰੇ ਵਤਨ 'ਪੰਜਾਬ' ਜੇਹਾ।

ਸੁਖਪਾਲ ਸੋਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਦਾ ਅਭਿਲਾਸ਼ੀ ਹੈ। ਉਸ ਅੰਦਰ ਇਕ ਬੇਚੈਨੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਟਿਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ ਉਪਰਾਮਤਾ ਉਸਦੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਸਹਿਜ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਠੋਸ ਪੁੱਜੀ ਹੋਵੇ ਜਿਸਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਉਸਨੇ ਕਾਵਿ-ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਮਾਰਗ ਅਪਣਾਇਆ। ਉਸਦਾ ਹਾਸਲ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਿਲ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਚੋਟ ਖਾ ਕੇ ਵੀ ਉਹ ਅੰਤਰਮੁਖੀ, ਸਵੈ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਦੀ ਖੱਡ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਗਿਰਿਆ ਸਗੋਂ ਉਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਜੀਵਨਮੁਖੀ ਤੇ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਦਾ ਹੈ। ਸੁਖਪਾਲ ਸੋਹੀ ਸੰਬੋਧਨੀ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤਾਂ, ਸੰਕੀਰਣਵਾਦੀਆਂ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀਆਂ, ਚੋਰ ਬਾਜ਼ਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਢੰਗ ਵੀ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ।

ਰਹਿਬਰਾਂ ਦੀ ਭੀੜ,
ਇਨਸਾਨ ਖੋ ਗਿਆ ਏ।
ਸਭ ਮੌਮਨ ਬੇਹਾਲ,
ਭਗਵਾਨ ਖੋ ਗਿਆ ਏ।
ਹਰਫ਼ਾਂ ਦੀ ਭੁੱਲੀ,
ਪਹਿਚਾਣ ਹੈ ਅਦੀਬਾਂ ਨੂੰ,
ਨਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪਈਆਂ,
ਅਨੁਵਾਨ ਖੋ ਗਿਆ ਏ।

ਸੋਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਸੂਰਜ ਹੈ। ਸੋਹੀ ਦੇ ਕੁਝ ਗੀਤ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਜਿਹਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਪੁਸਤਕ ਉਸਦੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰੇਗੀ। ‘ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ’ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਸੁਆਗਤ ਹੈ।

ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਡਾ.)

ਜਨਵਰੀ, 2012

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ

ਮੋਬਾ : 98148-51500

Email : jagointernational@yahoo.com

ਰੇਸ਼ਮੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜਾਦੂਗਰ—‘ਸੋਹੀ’

‘ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ’ ਵਿਚ ਅਠਤਾਲੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਕਵੀ-ਮਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ, ਉਸਦਾ ਜੀਵਨ-ਦਰਸ਼ਨ ਉਸਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਪਰਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧੇਰੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਵੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੇ ਕੋਈ ਗਿਲਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਸ਼ਿਕਵਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਸ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਰ ਨਾਲ। ਉਸ ਵਿਚ ਉਹ ਹਿੰਮਤ, ਸਚਿਆਈ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਵੇਕ ਜਾਗ੍ਰਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਧ ਰਹੀ ਕੂੜਤਾ ਅਤੇ ਦਿਖਾਵੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ਉਹ ਬੇਝਿਜਕ ਸਵੀਕਾਰ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਔਰਤ ਇਕ ਵਰਦਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ,
ਜਿਸ ਸੰਗ ਸੱਚੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਤਰੀਆਂ।

ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਡਰ ਉਸਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਰੂਹ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜਾਣੂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਸਦੀ ਅੰਤਰ-ਆਤਮਾ ਸਦਾ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਐਸਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਪਰਛਾਵਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘਬਰਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ :-

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸੋਚ ਦਾ
ਸਫ਼ਰ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕਦਾ ਕਦੇ
ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਆਦਮੀ ਦਾ
ਪਰਦਾ ਏ ਆਦਮੀ

ਹੁਸਨਾਂ ਦੇ ‘ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਤੋਂ ਤੇਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੱਕ’ ਪਹੁੰਚਿਆਂ ਲੇਖਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਗ਼ਮਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਕਵੀ ਮਨ ਦਾ ਦਰਦ ਜੋ ਸਿਸਕਦੇ ਸਾਜ਼ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ ਉਸਨੇ ‘ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ’ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਉਹ ਇਸ਼ਕ-ਮਜ਼ਾਜੀ ਵਿਚ ਤੜਪਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੱਖੇ ਵੱਖੇ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਚੁੱਕਿਆ, ਹੰਢਾ ਚੁੱਕਿਆ ਉਹ ਇਸ਼ਕ-ਹਕੀਕੀ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ, ਗ਼ਮ ਨੂੰ, ਰੱਬ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੰਨਦਾ ਹੈ :-

ਗ਼ਮ ਹੀ ਸਾਡਾ ਮੱਕਾ ਵੇ ਲੋਕੋ
ਅਸੀਂ ਗ਼ਮ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰੀਏ

ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਬੇਹਿਸਾਬ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ—

ਬਸ ਵਕਤ ਵਕਤ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ
ਉਹ ਲੱਖਾਂ ਦੇ ਅਸੀਂ ਕੱਖ ਦੇ ਹਾਂ।
ਕਿੰਨੇ ਰੰਗ ਨੇ ਜ਼ਾਲਮ ਇਸ਼ਕੇ ਦੇ
ਅਸੀਂ ਗਿਣਦੇ ਗਿਣਦੇ ਥੱਕ ਗਏ ਹਾਂ।

ਮਹਿਬੂਬ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਕਿਰਨ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ
ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹੀ ਸੂਰਜ ਉਸਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਤਾਰੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ
ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਚੰਨ ਹੀ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੀਮਾਰੇ-ਇਸ਼ਕ ਦੀ
ਉਡੀਕ ਇੰਨੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਅਰਬੀ ਤੁਰਨ ਤੇ ਵੀ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਆਪਣੇ
ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦੀਆਂ ਹਨ —

ਅੱਖੀਆਂ ਦੇ ਭੱਜਿਆਂ ਕੋਇਆਂ ਤੇ,
ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤਾਂਘ ਬੇਜ਼ਾਰ ਪਈ।

ਕਵੀ ਨੂੰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਔਖਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਬੇ-ਉਮੀਦਗੀ ਜੀਉਣ
ਦੀ ਆਸ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ ਚੁਕਾਉਣਾ ਉਹ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼
ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

ਹੱਸ ਹੱਸ ਲਾਈਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਦੇ ਜੋ, ਕਰਜ਼ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਨੇ।
ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਨੇ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਜਨੂੰਨ
ਹੈ ਜਾਂ ਤਲਬ, ਤਰਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਹਨਾ ਜੁਲਫਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਦੀ ਪਨਾਹ ਹੈ ਭਾਵੇਂ
ਬੇਪਰਵਾਹੀ, ਤੋਬਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਮੰਨਾ, ਗੱਲ ਭਾਵੇਂ ਪਿਆਰ ਹੈ ਜਾਂ ਵਤਨ ਦੀ, ਸਭ
ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਆਸ, ਉਡੀਕ, ਗਮ, ਹੰਝੂ ਅਤੇ ਸਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਮਿਲਨ ਦੀ ਲੋਅ
ਹੈ, ਜੀਉਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗਮ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟੀਗਤ ਗਮ
ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੁਹੱਬਤੀ ਜਜ਼ਬਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਅਕਸਰ ਹੀ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗ਼ਾਲਿਬ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ—“ਇਸ਼ਕ ਕੋ ਦਿਲ ਮੇ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਗ਼ਾਲਿਬ,
ਇਲਮ ਸੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨਹੀਂ ਆਤੀ।” ਇਹ ਜਜ਼ਬਾ ਹੀ ਮਹਿਬੂਬ ਦੀ ਤਲਾਸ਼, ਮਿਲਨ
ਅਤੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਵੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ—“ਜਹਾਂ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ ਰਵੀ ਵਹਾਂ ਪਹੁੰਚੇ ਕਵੀ।” ਕਵੀ ਕਲਪਨਾ ਦਾ ਕੋਈ
ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ। ਕਲਪਨਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਜੁਗਤ ਨਾਲ
ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨੂੰ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰਲ ਹੈ, ਦਿਲ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਪਰ ਭਾਵ
ਉਨੇ ਹੀ ਗੰਭੀਰ, ਡੂੰਘੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਹਿਰਦ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਥਰੂ ਵਗਾਉਣ

ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ
ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕਾਵਿ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਵੀਣਾ, ਸਾਏ, ਗਿਰਨਾ, ਸਿਮਟਨਾ, ਬਿਖਰਨਾ, ਗਾਥਾ, ਕਿਨਾਰਿਆਂ, ਇਤਨੀ
ਮਾਲੂਮ, ਚੁਗਾਇਆ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ—ਤਰਾਸ਼ਿਆ, ਲਰਜ਼ਦਾ,
ਮੁਫਲਿਸੀ, ਮੁਤਾਲਬਾ, ਸਿਤਮ ਦਾ—ਸਿਤਮ, ਇਲਤਜ਼ਾ, ਸ਼ਿਕਵਾ, ਕਤਲਗਾਹ,
ਉਮਰ-ਦਰਾਜ਼, ਮੈਖਾਨਾ, ਮੁੱਦਤਾ, ਕਾਫ਼ਿਰ, ਪਾਕੀਜ਼ਗੀ, ਇਮਤਿਹਾਨੇ-ਇਸ਼ਕ ਆਦਿ
ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹਨ ਕਿ ਲੇਖਕ ਦੋਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਜਾਣੂ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇ ਚੋਣ, ਮਾਨਸਿਕ ਕੌਮਲ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ, ਸਾਦਗੀ,
ਨਾਜ਼ੁਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਯੋਗ ਸਿੰਗਾਰ ਵਿਚ ਕਰੁਣਰਸ ਦੀ ਸੁਮੇਲਤਾ, ਬਿਆਨਗੀ ਦੀ
ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਇਕ ਦਿਨ ਉਸਨੂੰ ਵਿਯੋਗ-ਸਿੰਗਾਰ ਦਾ ਗੀਤਕਾਰ, ਸ਼ਾਇਰ,
ਗਜ਼ਲਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ।

ਡਾ. ਮਧੂਬਾਲਾ

ਆਈ-109, ਗਲੀ ਨੰ: 5

ਮਜੀਠੀਆ ਇਨਕਲੇਵ,

ਪਟਿਆਲਾ-147005

ਮੋਬਾ : 99141-90724

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ

ਸਿਸਕਦੇ ਸਾਜ਼, ਕੋਹਿਨੂਰ, ਸੰਦਲੀ ਬੂਹੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰਾ ਨਵਾਂ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ “ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ” ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਹੈ। ਕਾਵਿ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਇਕ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਰਮ, ਅਰਥ, ਕਾਮ, ਮੋਕਸ਼ ਦਾ ਸਾਧਨ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸਦੇ ਸੂਖਮ ਰੂਪਾਂ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਦੀ ਗੁਣ ਗ੍ਰਹਿਤਾ ਪਾਠਕ ਜਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨੇ ਕਾਵਿ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਵੇਚਨਾ ‘ਇਮੈਜੀਨੇਸ਼ਨ’ ਅਤੇ ਪੋਇਟਿਕ ਸੈਨਸ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਹਜ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਆਖਿਆ ਹੈ—

ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਅੱਖਰ ਮੇਰੇ, ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚੂੰ ਡਿੱਗ ਡਿੱਗ ਪੈਂਦੇ।
ਮੇਰੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਹੱਥ, ਦਾਤਾਂ ਵੱਡੀਆਂ, ਝਨਾਂ ਦੇ ਝਨਾਂ ਪਏ ਵਗਦੇ।

ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਮੁੱਠੀ ਕੁ ਅੱਖਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਜੋ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਭ ਉਸ ਪਰਮ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਮੈਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੌਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ—

“ਖਾਂਦੇ ਰਹਿਣ ਉਬਾਲੇ ਅੱਖਰ, ਜਾਂਦੇ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲੇ ਅੱਖਰ”

ਨਿਰਮਤਾ ਸਹਿਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਪਾਠਕਾਂ, ਚਿੰਤਕਾਂ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਪੂਰਨ ਹੋਂਦ ਲਈ ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਡਾ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖੋਜ ਅਫਸਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਡਾ. ਮਧੂ ਬਾਲਾ ਜੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚੋਂ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸਾਹਿਬ) ਦਾ ਅਤਿ ਰਿਣੀ ਹਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੂਹ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸੁਖਪਾਲ ਸੋਹੀ

ਸੁਖਮਨੀ ਨਿਵਾਸ
303, ਨਾਰਥ ਐਵੇਨਿਊ
ਭਾਦਸੌਂ ਰੋਡ, ਪਟਿਆਲਾ (ਪੰਜਾਬ)
ਮੋਬਾ : 73555-56006

ਤਤਕਰਾ

ਲੜੀ	ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ	ਸਫ਼ਾ
1.	ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ	19
2.	ਕਿਆਸ	20
3.	ਅੰਤਰ	21
4.	ਔਰਤ	22
5.	ਗਿਲ੍ਹਾ	24
6.	ਆਦਮੀ	26
7.	ਤੇਰਾ ਸ਼ਹਿਰ	27
8.	ਸਿਵਾ	29
9.	ਖੇਲ੍ਹ	31
10.	ਹੂਕ	33
11.	ਰੂਹ ਤੇ ਜਿਸਮ	35
12.	ਲਾਸ਼	37
13.	ਰੰਗ	39
14.	ਜਨੂੰਨ	41
15.	ਤਲਬ	42
16.	ਖਿਆਲ	43
17.	ਪਿਆਸ	44
18.	ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ	45
19.	ਸਦਮੇ	46
20.	ਮੰਜ਼ਰ	47
21.	ਮਹਿਮਾਨ	48
22.	ਮਹਿਰਮਾ	50
23.	ਤਾਅਨਾ	52

24.	ਜਾਨ ਤੋ ਪਿਆਰਿਆ	53
25.	ਸਰਗਮ ਸਾਹਾਂ ਦੀ	55
26.	ਬੇਦਰਦਾ	57
27.	ਖੰਡਰ	59
28.	ਗਮ	61
29.	ਨਸੀਬ	63
30.	ਕਰਜ਼	64
31.	ਤਰਲਾ	66
32.	ਰਾਸ	67
33.	ਪਨਾਹ	68
34.	ਜ਼ੁਲਫਾਂ ਦੀ ਛਾਂ	69
35.	ਦੀਵੇ	70
36.	ਅੰਗਿਆਰ	71
37.	ਪੱਥਰ ਤੇ ਭਗਵਾਨ	73
38.	ਜ਼ਰੂਰਤ	75
39.	ਬੇਪ੍ਰਵਾਹੀ	76
40.	ਜੀਣ ਬਹਾਨੇ	77
41.	ਕੀ ਹੁੰਦਾ	79
42.	ਇਸ ਕਦਰ	80
43.	ਅਰਥੀ	81
44.	ਪਲਕਾਂ ਤੇ ਹੰਝੂ	82
45.	ਤੋਬਾ	83
46.	ਪੈਗਾਮ	84
47.	ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ	85
48.	ਤਮੰਨਾ	86

ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ

ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ, ਨਿੱਤ ਕੋਈ ਰੰਗ ਵਿਖਾਣ
ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਜਿਹੀ ਸਾਦਗੀ, ਵਾਰਸ ਜੇਹੇ ਵਿਖਿਆਨ।

ਹੁਸਨ ਕਰੇ ਅਠਖੇਲੀਆਂ,
ਜੋਬਨ ਔਲਝ ਵਰੇਸ।
ਚੰਨ ਚੇਹਰੇ ਤੇ ਤਾਜ਼ਗੀ,
ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਰੂਹ ਦਰਵੇਸ।
ਸੇਲੀਆਂ ਵਾਂਗ ਕਮਾਨ ਦੇ, ਨਜ਼ਰਾਂ ਨੇ ਤਿੱਖੜੇ ਬਾਣ।
ਸਜਣ ਮੇਰੇ

ਜਿਸਤੇ ਹੋ ਜਾਣ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੰਨਤ ਵਾਂਗ।
ਮਿਲੇ ਅਮੀਰੀ ਇਸ਼ਕ ਦੀ,
ਰਹੇ ਨਾ ਰੱਬ ਦੀ ਤਾਘ।
ਨਜ਼ਰ ਸਵੱਲੀ ਹੋ ਜਾਏ, ਮਿਲਦੇ ਨੇ ਸਭ ਵਰਦਾਨ।
ਸਜਣ ਮੇਰੇ

ਉਹ ਜਿੱਤ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਉਠਾਂਵਦੇ,
ਰੂਹਾਂ ਹੋ ਜਾਣ ਨਿਹਾਲ।
ਇਸ਼ਕ ਉਹਦੇ ਦੀਆਂ ਰਹਿਮਤਾਂ,
ਮੋਇਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਜੀਵਾਲ।
ਵਾਕ ਜੋ ਮੁੱਖ 'ਚੋਂ ਉੱਚਰਦੇ, ਬਣ ਜਾਵਨ ਫੁਰਮਾਨ।
ਸਜਣ ਮੇਰੇ

ਮਿਲ ਗਿਆ ਮੁਰਸ਼ਿਦ ਇਸ਼ਕ ਦਾ,
ਜਿਸਦੀ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਤਾਘ।
ਮਸਤੀ ਉਸਦੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀ,
'ਸੋਹੀ' ਮਾਣਦੇ ਫੱਕਰਾਂ ਵਾਂਗ।
ਜਿਸ ਥਾਂ ਪੈਰ ਟਿਕਾਂਵਦੇ, ਥਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਧਾਮ।
ਸਜਣ ਮੇਰੇ

✱

ਕਿਆਸ

ਚਮਨ 'ਚ ਕੋਈ ਦੀਦਾਵਰ
ਆ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ।
ਕਲੀਆਂ ਤੇ ਨਿਖਾਰ ਇਸ ਕਦਰ,
ਆ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ।
ਹੈ ਅਜੀਬ ਹਾਦਸਾ,
ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਏ ਮੈਕਦਾ,
ਰਿੰਦ ਘਰ ਵਕਤ ਸਿਰ,
ਆ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ।
ਆਓ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹੀਏ,
ਮਿਲ ਇਬਾਦਤ ਕਰੀਏ,
ਵਿੱਛੜੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਨਗਰ,
ਆ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ।
ਸੰਗਦਿਲ ਸੋਚਦੇ ਨਹੀਂ,
ਦਿਲ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸਫ਼ਰ,
ਆ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ।
ਤਰਜ਼ੇ-ਮੁਹੱਬਤ ਹੀ ਕੁਝ,
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਮੇਰੀ,
ਕਿ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਤਸੱਵਰ,
ਆ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ।
ਮੇਰੀ ਵਡਾ ਤੇ ਰਕਸ਼,
ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਰਕੀਬ ਮੇਰੇ,
ਹੱਥ ਜਫ਼ਾ ਦਾ ਖੰਜਰ,
ਆ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ।
ਉਮਰ ਤਮਾਮ ਮੈਂ ਜਿਸਦੇ,
ਲਈ ਤੜਫਦਾ ਰਿਹਾ,
ਮੁੱਦਤਾਂ ਬਾਅਦ 'ਸੋਹੀ' ਦਿਲਬਰ,
ਆ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ।

✽

ਅੰਤਰ

ਰਹਿਬਰਾਂ ਦੀ ਭੀੜ,
ਇਨਸਾਨ ਖੋ ਗਿਆ ਏ।
ਸਭ ਮੋਮਨ ਬੇਹਾਲ,
ਭਗਵਾਨ ਖੋ ਗਿਆ ਏ।
ਹਰਫ਼ਾਂ ਦੀ ਭੁੱਲੀ,
ਪਹਿਚਾਣ ਹੈ ਅਦੀਬਾਂ ਨੂੰ,
ਨਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪਈਆਂ,
ਅਨੁਵਾਨ ਖੋ ਗਿਆ ਏ।
ਮਹਿਫਲ 'ਚ ਆਏ,
ਮਹਿਮਾਨ ਪਏ ਪੁੱਛਦੇ,
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ,
ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਖੋ ਗਿਆ ਏ।
ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਿਰਨਾਵੇਂ,
ਸਾਥੋਂ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਏ ਨੇ,
ਸਾਥੋਂ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ,
ਮਕਾਨ ਖੋ ਗਿਆ ਏ।
ਪੱਤਰੇ ਗਈ ਵਾਚ,
ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਲੋਕਾਂ 'ਚੋਂ,
ਆਤਮਾ ਬੀਮਾਰ,
'ਲੁਕਮਾਨ' ਖੋ ਗਿਆ ਏ।
ਸ਼ਰੇਆਮ ਚੌਂਕ 'ਚ,
ਨਿਲਾਮ ਹੁੰਦੀ ਆਬਰੂ,
ਆਪਣਾ ਹੀ ਸਾਡਾ,
ਸਵੈਮਾਨ ਖੋ ਗਿਆ ਏ।
ਪੈੜਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਸੋਹੀ',
ਦੱਸਦੇ ਕਹਾਣੀਆਂ,
ਕਿੰਜ ਸਾਡੀ ਰੂਹ ਦਾ,
ਅਰਮਾਨ ਖੋ ਗਿਆ ਏ।

✽

ਔਰਤ

ਮਿਰਚਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਲੜਨ ਕਾਲਜੇ
ਕਹੀਏ ਜੇ ਖਰੀਆਂ ਖਰੀਆਂ।
ਜੇਕਰ ਔਰਤ ਬੇਵਫ਼ਾ ਹੈ,
ਮਰਦ ਨੇ ਕਦੋਂ ਵਫ਼ਾਵਾਂ ਨੇ ਕਰੀਆਂ?

ਮਾਂ 'ਗੁਜਰੀ' ਵੀ ਔਰਤ ਹੀ ਸੀ,
ਔਰਤ ਸੀ 'ਝਾਂਸੀ ਦੀ ਰਾਣੀ'
ਪੀਰ ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਦੀ ਜਨਣੀ ਦੀ
ਉਸਤਤ ਕਰਦੀ ਏ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ।
ਮਰਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਉਮੈਂ ਵੱਸ ਪੈ,
ਕਦੇ ਨਾ ਇਹਦੀਆਂ, ਕਦਰਾਂ ਕਰੀਆਂ।
ਜੇਕਰ.....

ਵਿੱਚ ਥਲਾਂ ਦੇ ਸੜ੍ਹ ਗਈ ਸੱਸੀ
ਭੁੱਬ ਗਈ ਵਿੱਚ ਝਨਾਅ ਦੇ ਸੋਹਣੀ।
'ਇੰਦਰ' ਦੇ ਲਈ ਮਰ ਗਈ 'ਬੇਗੋ',
'ਹੀਰ' ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ ਅਣਹੋਣੀ।
'ਸਾਹਿਬਾਂ' ਭੀ ਬੇਵਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ,
'ਮਿਰਜ਼ੇ' ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਉਸਦੀਆਂ ਅੜੀਆਂ।
ਜੇਕਰ.....।

ਤੁਰ ਗਿਆ ਛੱਡ ਯਸ਼ੋਧਰਾ ਤਾਈਂ
'ਬੁੱਧ' ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਵਫ਼ਾ ਸੀ ਕੀਤੀ,
ਪਤਨੀ ਧਰਮ ਨਿਭਾਵਣ ਵਾਲੀ,
'ਸੀਤਾ' ਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀ ਬੀਤੀ?
ਔਰਤ ਇੱਕ ਤਿਆਗ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ,
ਜਿਸਦੀਆਂ ਝੋਲੀ ਰਹਿਮਤਾਂ ਖਰੀਆਂ।
ਜੇਕਰ.....।

ਔਰਤ ਮਾਂ ਹੈ ਔਰਤ ਭੈਣ ਹੈ,
ਔਰਤ ਬੇਟੀ ਅਤੇ ਸੁਪਤਨੀ।
ਔਰਤ ਸੱਤੇ ਖੈਰਾਂ ਵਰਗੀ,
ਔਰਤ ਹੈ ਹਰ ਘਰ ਦੀ 'ਲੱਛਮੀ'।
ਔਰਤ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਜਿੱਥੇ,
ਉਹ ਕੌਮਾਂ ਬੱਸ ਮਰੀਆਂ ਹੀ ਮਰੀਆਂ।
ਜੇਕਰ.....।

ਔਰਤ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੀ ਔਰਤ,
ਪਰ ਔਰਤ ਬਿਨ ਮਰਦ ਅਧੂਰਾ।
ਇਸਦੇ ਮੋਹ ਦੀ ਤੰਦ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ,
ਇੱਕ ਵੀ ਨਾ ਹੋਇਆ ਸਿਦਕੀ ਸੂਰਾ।
ਔਰਤ ਇੱਕ ਵਰਦਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਏ,
ਜਿਸ ਸੰਗ ਸੁੱਚੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਤਰੀਆਂ।
ਜੇਕਰ.....।

ਬੇਵਫ਼ਾ ਤਾਂ ਬੇਵਫ਼ਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ,
ਮਰਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਏ ਜਨਾਨੀ।
'ਸੋਹੀ' ਦੋਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਨਿੰਦਣਾ,
ਆਪਣੀ ਰੂਹ ਨਾਲ ਹੋ ਬੇਈਮਾਨੀ।
ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਬੇਗਾਨੀ ਮਾਇਆ,
ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੱਗਦੀਆਂ ਬੜੀਆਂ।
ਜੇਕਰ.....।

✽

ਗਿਲ੍ਹਾ

ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ,
ਗਿਲ੍ਹਾ ਮੈਨੂੰ।
ਬੱਸ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਰ ਤੇ,
ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਵਾ ਮੈਨੂੰ।

ਤੇਰੇ ਅਹਿਸਾਨਾਂ ਦੀ,
ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਏ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
ਫਿਰ ਦੇ ਰਿਹੋਂ ਕਿਸ ਗੁਨਾਹ ਦੀ,
ਤੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮੈਨੂੰ।

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ,
ਢੰਗ ਏ ਅਜਨਬੀ,
ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਆਵਣਾ ਦੋਸ਼,
ਇਹ ਪਤਾ ਮੈਨੂੰ।

ਦਿਲ ਉਦਾਸ ਹੈ ਪਰ,
ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੇ ਮੁਸਕਾਨ ਏ,
ਬਖਸ਼ੀ ਏਹ ਬੇਬਸੀ ਵੀ,
ਮੇਰੇ ਖੁਦਾ ਮੈਨੂੰ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ,
ਕੁਝ ਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰ,
ਹਰ ਸਾਹ ਲੱਗ ਰਿਹਾ,
ਇੱਕ ਬਦ-ਦੁਆ ਮੈਨੂੰ।

ਆਪਣਾ ਮੁਕੱਦਰ ਸਮਝਾਂ,
ਜਾਂ ਦਿਲ ਦੀ ਖ਼ਤਾ ਮੈਂ,
ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਏ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
ਬਣਕੇ ਕਜ਼ਾ ਮੈਨੂੰ।

ਇੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਤੋਂ,
ਵਫ਼ਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰੀਏ,
ਮਿਲਿਆ ਆਪਣੀ ਵਫ਼ਾ ਦਾ,
ਇਹ ਸਿਲਾ ਮੈਨੂੰ।

ਕਿਤਨੇ ਤਮਾਸ਼ਬੀਨ ਨੇ,
ਇਸ਼ਕੇ ਦੀ ਕਤਲਗਾਹ ਤੇ,
'ਸੋਹੀ' ਗਵਾਰਾ ਨਹੀਂ ਤੇਰਾ,
ਏਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਮੈਨੂੰ।

✱

ਆਦਮੀ

ਸਿਤਮ-ਦਰ-ਸਿਤਮ ਕਿਉਂ,
ਕਰਦਾ ਏ ਆਦਮੀ।
ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਾਏਂ ਤੋਂ ਕਿਉਂ,
ਡਰਦਾ ਏ ਆਦਮੀ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੋਚ ਦਾ,
ਸਫਰ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕਦਾ ਕਦੇ,
ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਆਦਮੀ ਦਾ,
ਪਰਦਾ ਏ ਆਦਮੀ।
ਉਮਰ ਜੇ ਸੇਕ ਦੀ ਹੋਵੇ,
ਹੋਵੇ ਕਰੀਬ ਮਹਿਰਮ,
ਸਾਗਰਾਂ ਦੀ ਹਿੱਕ ਤੇ ਫਿਰ,
ਤਰਦਾ ਏ ਆਦਮੀ।
ਦਾਨਸ਼ਮੰਦਾਂ ਕੱਢ ਲਿਆ,
ਜਨਾਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਇਲਮ ਦਾ,
ਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤਦਾ ਕਦੇ,
ਹਰਦਾ ਏ ਆਦਮੀ।
ਇਸ਼ਕ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇੱਕ
ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ ਏ,
ਝਨਾਅ 'ਚ ਡੁੱਬਦਾ ਕਦੇ,
ਤਰਦਾ ਏ ਆਦਮੀ।
ਗ਼ੈਰਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-ਕਰਮ ਤੇ,
ਜੀਣਾ ਨਹੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਏ ਆਪਣਾ ਦਮ ਜਦ,
ਭਰਦਾ ਏ ਆਦਮੀ।
ਦਮਨ ਬਚਾਕੇ ਗੁਜ਼ਰਨਾ,
ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਸਿਤਮ ਤੋਂ,
ਕਾਇਰਤਾ ਏ 'ਸੋਹੀ' ਜੋ,
ਅੱਜ ਵੀ ਕਰਦਾ ਏ ਆਦਮੀ।

✽

ਤੇਰਾ ਸ਼ਹਿਰ

ਸ਼ਹਿਰ ਤੇਰਾ ਸਦਾ ਵੱਸਦਾ ਰਹੇ,
ਸਾਨੂੰ ਖਾ ਲਿਆ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਨੇ।
ਇੱਕ ਪਾਸੇ 'ਲਾਲੀ ਸਰਘੀ ਦੀ',
ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅੱਗਾਂ ਬਲੀਆਂ ਨੇ।
ਸ਼ਹਿਰ ਤੇਰਾ.....।

ਤੇਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸ਼ੋਖ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ,
ਮੇਰੇ ਜ਼ੋਬਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ।
ਛੁੱਲ ਖਿੜ੍ਹੇ ਗੁਲਾਬੀ ਇਸ਼ਕੇ ਦੇ,
ਫਿਰ ਹਿਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਬਰਸਾਤ ਹੋਈ।
ਅਸੀਂ ਦਰਦ ਹੰਢਾਉਂਦੇ ਮਰ ਗਏ ਹਾਂ,
ਤੂੰ ਮਾਣ ਲਈਆਂ ਰੰਗ-ਰਲੀਆਂ ਨੇ।
ਸ਼ਹਿਰ ਤੇਰਾ.....।

ਕਿੰਜ ਦਈਏ ਦੋਸ਼ ਰਕੀਬਾਂ ਨੂੰ,
ਸਾਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆਂ ਏ ਹਮਦਰਦਾਂ ਨੇ।
ਅਸੀਂ ਮੌਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਜਾ ਡਿੱਗਦੇ,
ਪਰ ਰੋਕੀ ਰੱਖਿਆ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੇ।
ਐਵੇਂ ਵਣਜ ਕਰ ਲਿਆ ਪੀੜਾਂ ਦਾ,
ਭਲਾ ਲਿਖੀਆਂ ਦੱਸ ਕਦ ਟਲੀਆਂ ਨੇ।
ਸ਼ਹਿਰ ਤੇਰਾ.....।

ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਰਾਸ ਨਾ ਆਈਆਂ ਕਿਉਂ,
ਸਾਥੋਂ ਕੌਣ ਖਤਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ।
ਕੀਤੇ ਸੀ ਵਾਅਦੇ ਜਨਮਾਂ ਦੇ,
ਕਿਉਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਰਾਹਵਾਂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ।
ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਤੇ ਛਾਲੇ ਦਰਦਾਂ ਦੇ,
ਤੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਵੀ ਕਲੀਆਂ ਨੇ।
ਸ਼ਹਿਰ ਤੇਰਾ.....।

ਅਸੀਂ ਪੱਥਰ ਦਾ ਬੁੱਤ ਹੋ ਗਏ ਸਾਂ,
 ਜਦ ਲਾਵਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਸੀ।
 ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਮੁਰਝਾ ਗਏ ਸੀ,
 ਜਿਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਸੜੀਆਂ ਸੀ।
 ਦੱਸ ਤੂੰ ਹੀ 'ਸੋਹੀ' ਕੀ ਕਰਦਾ,
 ਜਦ ਤੂੰ ਰੰਗ ਲਈਆਂ ਤਲੀਆਂ ਨੇ।
 ਸ਼ਹਿਰ ਤੇਰਾ.....।

✽

ਸਿਵਾ

ਸੌਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕੱਚੀ ਗਿੱਲੀ ਕੰਧ ਵਾਂਗੂੰ,
 ਸਿੰਮਦੇ ਨੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਡੇ, ਨੈਣ ਸਜਣਾ।
 ਤੇਰੀਆਂ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦੇ ਸਿਵੇ ਉੱਤੇ ਬਹਿਕੇ,
 ਜਿੰਦ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਪਾਉਂਦੀ,
 ਫਿਰੇ ਵੈਣ ਸਜਣਾ.....।
 ਸੌਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ.....।

ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਪੰਝੂੜੇ ਵਿੱਚ,
 ਦਿਲ ਦਾ ਨਿਆਣਾ ਬਾਲ,
 ਹਰ ਪਲ ਰੋਂਵਦਾ ਰਹੇ।
 ਖਬਰੈਂ ਕੀ ਹੋਇਆ ਇਸ,
 ਮੌਤ ਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ,
 ਕਦੇ ਚੈਨ ਨਾਲ ਨਾ ਬਹੇ।
 ਮਰ ਜਾਣਾ ਮਨ, ਤੇਰਾ ਭੁੱਲਦਾ ਨਹੀਂ ਗਮ,
 ਕੇਹੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਇਹ ਇਸ਼ਕੇ ਦੇ,
 ਵੈਣ ਸਜਣਾ।
 ਸੌਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ.....।

ਮਿਲੇ ਸਾਂ ਸਬੱਬੀ,
 ਰਾਹਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤੇ ਅਸੀਂ,
 ਰਾਹਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਹ ਤੀਰਥਾਂ ਸਮਾਨ ਨੇ।
 ਜਿੱਥੇ ਬਹਿ ਕੇ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ,
 ਲੱਗੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ,
 ਉਹ ਥਾਵਾਂ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਗੁਰਧਾਮ ਨੇ।
 ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਜੋੜ ਕਰੀਏ ਦੁਆਵਾਂ,
 ਸਦਾ ਵੱਸਦੇ ਦੁਆਰੇ ਤੇਰੇ,
 ਰਹਿਣ ਸਜਣਾ।
 ਸੌਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ.....।

ਆਖਰੀ ਸਾਹਾਂ ਤੇ ਸਾਡੀ,
 ਲਮਕਦੀ ਜਿੰਦ,
 ਆਜਾ ਮੌਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯਾਰ ਨੂੰ ਮਨਾ ਲਈਏ।
 ਹੁੰਦਾ ਏ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਉੱਚਾ,
 ਰੁਤਬਾ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦਾ,
 ਪੈਰੀਂ ਪੈ ਕੇ ਭੁੱਲਾਂ ਬਖਸ਼ਾਂ ਲਈਏ।
 ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ 'ਸੋਹੀ'
 ਮੌਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ,
 ਤੇਰੇ ਆਉਣ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ ਪੈਂਦੇ,
 ਰਹਿਣ ਸਜਣਾ।
 ਸੌਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ.....।

✱

ਖੇਲ੍ਹ

ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਗ਼ਮਾਂ ਦਾ,
 ਸੁਮੇਲ ਹੈ ਏਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ।
 ਦੋਸਤੋ ਮੁਕੱਦਰਾਂ ਦਾ,
 ਖੇਲ੍ਹ ਹੈ ਏਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ,
 ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਨੂੰ।
 ਫੇਰ ਸੱਚ ਮੰਨਣਾ ਹੀ,
 ਪੈਣਾ ਏਸ ਬਾਤ ਨੂੰ।
 ਕਿ ਵਿੱਛੜੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਦਾ ਹੀ,
 ਮੇਲ ਹੈ ਏਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ।
 ਦੋਸਤੋ.....।

ਬੜਾ ਚਿਰ ਮਾਣਿਆ ਏ,
 ਚਾਨਣੀ ਤੇ ਲੋਅ ਨੂੰ।
 ਚੰਨ ਤੇ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦੇ,
 ਮਿੱਠੇ ਮਿੱਠੇ ਮੋਹ ਨੂੰ।
 ਇਸ਼ਕੇ ਦੇ ਦੀਵਿਆਂ ਦਾ,
 ਤੇਲ ਹੈ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ।
 ਦੋਸਤੋ.....।

ਸੋਹਣਿਆਂ ਦੇ ਸਾਥ 'ਚ ਹੀ,
 ਸਾਰੇ ਰੰਗ-ਰਾਗ ਨੇ।
 ਸੁੰਨੀ ਜੇਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ,
 ਗ਼ਮ ਤੇ ਵੈਰਾਗ ਨੇ।
 ਸੱਜਣਾ ਦੇ ਬਾਝੋਂ ਇੱਕ,
 ਜੇਲ੍ਹ ਹੈ ਏਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ।
 ਦੋਸਤੋ.....।

ਬਚਪਨ ਜਵਾਨੀ ਦੇ,
ਰੰਗੀਨ ਬੜੇ, ਰੰਗ ਨੇ।
ਆਂਵਦਾ ਬੁਢਾਪਾ ਸਾਥ,
ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਅੰਗ ਨੇ।
ਰੁਕਦੀ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੇ,
ਰੇਲ ਹੈ ਏਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ।
ਦੋਸਤੋ.....।

ਇੱਕ ਦੋ ਨਹੀਂ ਗਿਲ੍ਹੇ ਨੇ,
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਉਸ ਰੱਬ ਤੇ।
'ਸੋਹੀ' ਦਾ ਸਵਾਲ ਕਿਉਂ ਤੂੰ,
ਭੇਜੇ ਏਸ ਜੱਗ ਤੇ।
ਬਣੀ ਰਹੀ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ,
ਰਖੇਲ ਹੈ ਏਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ।
ਦੋਸਤੋ.....।

✱

ਹੁਕ

ਮੇਰਾ ਵਤਨ ਚਿੜੀ ਤਾਂ ਸੀ ਸੋਨੇ ਦੀ,
ਕਿਸੇ ਚੁੰਜ ਖਾ ਲਈ,
ਕਿਸੇ ਖੰਭ ਖਾ ਲਏ।
ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਰਹਿਬਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ,
ਇਹਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਅੰਗ,
ਵੰਡ ਵੰਡ ਖਾ ਲਏ।
ਮੇਰਾ ਵਤਨ.....।

ਲਾਹੀ ਸ਼ਰਮ-ਹਯਾ ਕਿਵੇਂ ਬੇਸ਼ਰਮਾਂ,
ਟੋਆ ਆਪਣੇ ਹੀ ਘਰ ਆ ਪੁੱਟਿਆ ਏ।
ਉਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸੁਹਾਗ ਬਚਾਉਣਗੇ ਕੀ,
ਜਿਹਨਾਂ ਮਾਂ ਆਪਣੀ ਨੂੰ ਹੀ ਲੁੱਟਿਆ ਏ।
ਸ਼ਕਲ ਮੋਮਨਾਂ ਦੀ, ਕੰਮ ਕਾਫ਼ਿਰਾਂ ਦੇ,
ਸੁੰਨੀ ਮਾਂਗ, ਸੰਧੂਰੀ ਏਹਨਾਂ,
ਰੰਗ ਖਾ ਲਏ।
ਮੇਰਾ ਵਤਨ.....।

ਇਹਨਾਂ ਨਾਨਕ-ਬਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵੱਟਿਆ,
ਵੇਚਿਆ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ।
ਇਹਨਾਂ 'ਭਗਤ' 'ਸ਼ਰਾਭੇ' ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ
ਦਿੱਤੇ ਰੁਤਬੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨੂੰ।
ਪੂੰਜੀ ਘਰ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ,
ਇਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸੂਰਜ ਤੇ,
ਚੰਦ ਖਾ ਲਏ।
ਮੇਰਾ ਵਤਨ.....।

ਕਿਸੇ ਖਾ ਲਿਆ ਚਾਰਾ ਗਊਆਂ ਦਾ,
 ਕਿਸੇ ਤਸਕਰੀ ਕਰੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ।
 ਸ਼ਾਹੀ ਬੰਗਲੇ, ਕੋਠੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ,
 ਰੂਹ ਧਰਮ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ।
 ਮੋਏ ਕੌਮ ਦੇ ਸਿਰਲੱਥ ਸੂਰਿਆਂ ਦੇ,
 ਤਾਬੂਤ ਵੀ ਕਰਕੇ,
 ਪਸੰਦ ਖਾ ਲਏ।
 ਮੇਰਾ ਵਤਨ.....।

ਕਿਸੇ ਰੱਬ ਮੰਨ ਲਿਆ ਤਲਵਾਰ ਤਾਈਂ,
 ਖੇਡੀ ਖੇਡ ਕਿਸੇ ਨੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ੂਲਾਂ ਦੀ।
 ਰੱਸਾ ਸੌ ਗਜ਼, ਗੰਢ ਹੈ ਆਖਰ ਤੇ,
 ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ 'ਸੋਹੀ' ਏਹ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ।
 ਰੂਹ ਸੱਸੀ ਦੀ ਥਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੜ੍ਹਦੀ ਪਈ,
 ਇਹਨਾਂ ਤਖ਼ਤ ਹਜ਼ਾਰੇ ਤੇ
 ਝੰਗ ਖਾ ਲਏ।
 ਮੇਰਾ ਵਤਨ.....।

✱

ਰੂਹ ਤੇ ਜਿਸਮ

ਮੈਂ ਇੱਕ ਟੁੱਟਿਆ ਤਾਰਾ,
 ਚੰਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।
 ਪਰ ਉਹ ਚੰਨ ਗ੍ਰਹਿਣਿਆ ਗਿਆ,
 ਸਣੇ ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਦੇ।
 ਮੈਂ ਜਿਸਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਛੱਡ,
 ਰੂਹ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸਾਂ,
 ਪਰ ਉਹ ਰੂਹ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ,
 ਹੋ ਗਏ ਜਿਸਮਾਂ ਦੇ।
 ਮੈਂ ਇੱਕ.....।

ਮੈਂ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਲੀ ਚੜ੍ਹਿਆ ਕੱਲਾ ਹੀ,
 ਉਹ ਬੇਦਰਦੀ ਮੋੜ ਗਏ,
 ਮੁੱਖ ਫਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ।
 ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਹਾਸਲ ਹੋਈਆਂ, ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ,
 ਆਪਣਾ ਆਪ ਲੁਟਾ ਲਿਆ,
 ਮੈਂ ਹਮਦਰਦਾਂ ਤੋਂ।
 ਮੈਂ ਇੱਕ ਪੱਥਰ ਦਿਲ ਨੂੰ 'ਕਾਬਾ' ਸਮਝ ਲਿਆ,
 ਪਰ ਉਹ ਕਾਬਾ ਗਰਕ ਗਿਆ।
 ਵਿੱਚ ਰਸਮਾਂ ਦੇ।
 ਮੈਂ ਇੱਕ.....।

ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੁੱਚੇ ਹਰਫ਼ ਹੰਢਾਉਣੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ,
 ਪਰ ਉਹ ਗੰਧਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ,
 ਹੱਕਦਾਰ ਬਣੇ।
 ਖਾਹਿਸ਼ ਮੇਰੀ ਸੀ ਗੀਤ ਕੋਈ ਮੇਰਾ ਅਮਰ ਹੋਏ,
 ਪਰ ਉਹ ਕੱਚੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਦੇ,
 ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ।
 ਵਣਜ ਜਫ਼ਾ ਦੇ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਉਹ ਬੇਦਰਦੀ,
 ਰਹੇ ਅਸ਼ਾਂਤ ਜਿਉਂਦੇ ਉਹ,
 ਵਿੱਚ ਭਰਮਾਂ ਦੇ।
 ਮੈਂ ਇੱਕ.....।

ਗਰਮ ਹਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟਿਆ ਸੀ,
ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਅੱਗ ਦੀ,
ਜੂਨ ਹੰਢਾ ਲਈਏ।
ਮੈਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸਾਂ,
ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤੋੜਕੇ,
ਝੋਲੀ ਪਾ ਲਈਏ।
ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ, ਛੱਡ ਮੁਕੱਦਰ ਤੇ,
ਉਹ ਚੰਦਰੇ ਸੀ ਮਾਰੇ 'ਸੋਹੀ'
ਕਾਮ-ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੇ।
ਮੈਂ ਇੱਕ.....।

✱

ਲਾਸ਼

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਸਾਹਾਂ ਦਾ,
ਹਿਸਾਬ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ।
ਜਾਣ ਵਾਲਿਆ ਉਏ ਤੇਰੇ,
ਬਾਅਦ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ।
ਜਾਣ ਵਾਲਿਆ ਵੇ.....।

ਕਿੱਥੇ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਾਂਗੇ,
ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੀ,
ਹਰ ਇੱਕ ਆਸ ਨੂੰ।
ਹੋ ਗਏ ਬਰਬਾਦ ਵੇ,
ਆਬਾਦ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ?
ਜਾਣ ਵਾਲਿਆ ਵੇ.....।

ਸਾਥੋਂ ਰੱਖੇ ਪਰਦੇ,
ਜ਼ੁਬਾਨ ਦਿਆ ਕੱਚਿਆ।
ਵੀਜ਼ਾ ਲਗਵਾਇਆ ਸਾਨੂੰ,
ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਾ ਦੱਸਿਆ।
ਸੋਚਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ,
ਹਮਰਾਜ਼ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ।
ਜਾਣ ਵਾਲਿਆ ਵੇ.....।

ਗੋਡੀ ਮਾਰ ਗਿਆ ਚੰਨ,
ਦਿਸਦੇ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਨੇ।
ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੌਂਕ,
ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਤੇਰੇ ਨੇ।
ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਦਿਲ ਦਾ,
ਇਲਾਜ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ।
ਜਾਣ ਵਾਲਿਆ ਵੇ.....।

ਹੰਝੂ, ਹਉਕੇ, ਹਾਵੇ, ਪੀੜਾਂ,
 ਗਮ, ਤਨਹਾਈਆਂ ਨੇ।
 ਦਿੱਤੇ ਨਜ਼ਰਾਨੇ ਸਾਨੂੰ,
 ਤੇਰੀਆਂ ਜੁਦਾਈਆਂ ਨੇ।
 ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਨੇ ਗੀਤ 'ਸੋਹੀ',
 ਸਾਜ਼ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ।
 ਜਾਣ ਵਾਲਿਆ.....।

✽

ਰੰਗ

ਕਿੰਨੇ ਰੰਗ ਨੇ ਜ਼ਾਲਮ ਇਸ਼ਕੇ ਦੇ,
 ਅਸੀਂ ਗਿਣਦੇ ਗਿਣਦੇ ਥੱਕ ਗਏ ਹਾਂ।
 ਇਹ ਦਰਦ ਦਵੇ, ਕਦੇ ਦਏ ਖੁਸ਼ੀਆਂ,
 ਕਦੇ ਰੋਂਦੇ ਹਾਂ ਕਦੇ ਹੱਸਦੇ ਹਾਂ।
 ਕਿੰਨੇ ਰੰਗ.....।

ਜਿਹੜੇ ਮੰਨਦੇ ਸੀ ਸਾਨੂੰ ਰੱਬ ਆਪਣਾ,
 ਅੱਜ ਗਿਰਗਿਟ ਵਾਂਗੂੰ,
 ਬਦਲੇ ਨੇ।
 ਉਹ ਅੱਖੀਆਂ ਹੋਰ ਥਾਂ ਜਾ ਲੱਗੀਆਂ,
 ਸਾਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਸੀ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ,
 ਕਜਲੇ ਨੇ।
 ਮੂੰਹ ਛੋਟਾ ਏ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ,
 ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰਦੇ,
 ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।
 ਕਿੰਨੇ ਰੰਗ.....।

ਸਾਡੇ ਕੰਡਾ ਚੁੱਭਿਆ ਜੋ ਰੋਂਦੇ ਸੀ,
 ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਗਏ ਉਹ ਦੁੱਖ,
 ਪਹਾੜਾਂ ਜੇਹੇ।
 ਸਾਡੀ ਝੋਲੀ ਪੱਤਝੜ ਪਾ ਗਏ ਨੇ,
 ਖੁਦ ਮਾਨਣ ਸੁੱਖ
 ਬਹਾਰਾਂ ਜੇਹੇ।
 ਬੱਸ ਵਕਤ ਵਕਤ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ,
 ਉਹ ਲੱਖਾਂ ਦੇ ਤੇ ਅਸੀਂ
 ਕੱਖ ਦੇ ਹਾਂ।
 ਕਿੰਨੇ ਰੰਗ.....।

ਸਾਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਏ ਕਿੰਜ ਮੁਕੱਦਰ ਨੇ,
 ਅਸੀਂ ਬੇਵੱਸ ਹੋਏ,
 ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਏ।
 ਹੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਾਂਗ ਉਜਾੜਾਂ ਦੇ,
 ਸੋਹਣੇ ਸੱਜਨ ਜਦ ਤੋਂ,
 ਦੂਰ ਹੋਏ।
 ਕਦੇ ਰੁੱਸਣਾ ਤੇ ਕਦੇ ਮੰਨ ਜਾਣਾ,
 ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ
 ਤੱਕਦੇ ਹਾਂ।
 ਕਿੰਨੇ ਰੰਗ.....।

ਸਾਨੂੰ ਗਮ ਦੀ ਦੌਲਤ ਮਿਲ ਗਈ ਏ,
 ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਰਹੇ।
 ਆਬਾਦ ਰਹੇ।
 ‘ਸੋਹੀ’ ਦਿਲ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ,
 ਸਾਡੀ ਇੱਕ ਗੱਲ ਉਸਨੂੰ
 ਯਾਦ ਰਹੇ।
 ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ
 ਉਹਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੇ ਲਈ
 ਤਰਸਦੇ ਹਾਂ।
 ਕਿੰਨੇ ਰੰਗ.....।

✽

ਜਨੂੰਨ

ਇਸ਼ਕ 'ਚ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੀ,
 ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਈ।
 ਸਿਸਕਦੇ ਸਿਸਕਦੇ ਹੀ ਆਖਰ,
 ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਈ।
 ਕਹਾਣੀ ਵਕਤ ਦੀ ਹੁੰਦੀ,
 ਕੁਝ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ,
 ਅਪਣੇ ਪ੍ਰਛਾਵੇਂ ਤੋਂ ਹੀ
 ਡਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਈ।
 ਮੁਹੱਬਤ ਰੋਗ ਹੈ ਐਸਾ
 ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦਾਰੂ,
 ਇਲਾਜ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਤਬੀਬਾ,
 ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਈ।
 ਮੱਥੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ,
 ਅਸੀਂ ਇਤਬਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ,
 ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਸਾਗਰੀਂ ਡੁੱਬਕੇ ਵੀ
 ਦੋਸਤੋ ਤਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਈ।
 ਦਿਲਬਰੇ-ਦੀਦ ਚੋਂ ਲੱਭਦੇ
 ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ,
 ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਛੜ ਗਏ ਮਹਿਰਮ,
 ਜਿਉਂਦੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਈ।
 ਰਾਹਾਂ ਦੀ ਖਾਕ ਵੀ ਰੱਬ ਏ,
 ਜਿਥੋਂ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰ ਗਏ ਸੋਹਣੇ,
 ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਪੀਕੇ,
 ਹੋ ਅਮਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਈ।
 ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਅਗਨ ਹੈ ਐਸੀ,
 ਜਿਸਦਾ ਸੇਕ ਵੀ ਪਿਆਰਾ,
 ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਸੀਅ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ
 ਤਨ ਪੰਘਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਈ।

✽

ਤਲਬ

ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੇਰਾ ਗੁਜ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ।
ਰੱਬ ਵਰਗਾ ਉਹ ਬਸ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਤੇਰਾ ਰਾਮ ਮੇਰਾ ਤੇ ਮੇਰਾ ਰਾਮ ਤੇਰਾ,
ਏਦਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦਿਲ ਵੀ ਹੈ ਤੇਰਾ ਤੇ ਜਾਨ ਵੀ ਤੇਰੀ,
ਹਰ ਸਾਹ ਤੇਰੇ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਤੇਰੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਹਰਫ਼ ਨੇ ਮੇਰੇ,
ਸੱਚ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਨਸ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ?

ਨਜ਼ਰ ਚ ਅਪਣੀ, ਵਸਾ ਲਏਂ ਜੇ ਮੈਨੂੰ,
ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਜੱਗ ਦਾ ਨਾ ਡਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁਝ ਤੇਰਾ,
ਤਲੀ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਏਹ ਸਿਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਤੇਰੀ ਮੁਸਕਾਨ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਏ ਮੇਰੀ,
ਤੇਰਾ ਸਾਥ ਮੇਰਾ ਸਫ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦਿਲ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਹੈ ਤਲਬਗਾਰ ਤੇਰੀ,
ਅਪਣਾ ਵੀ ਫਿਰ ਇੱਕ ਘਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਰੰਗੀਨ ਦੁਨੀਆਂ, ਬਿਨ ਤੇਰੇ 'ਸੋਹੀ',
ਮੁਰਦਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ਹਿਰ ਹੋਵੇਗਾ।

✽

ਖਿਆਲ

ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਦਾਸ ਹੈ, ਕੀ ਕਰੀਏ ?
ਮਹਿਰਮ ਦਿਲ ਦਾ ਨਾ ਪਾਸ ਹੈ ਕੀ ਕਰੀਏ ?

ਮੁੱਦਤ ਹੋ ਗਈ ਵੇਖਿਆ ਮੁਖੜੇ, ਹੁਸੀਨ ਨੂੰ,
ਦਿਲ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵੀ ਆਸ ਹੈ, ਕੀ ਕਰੀਏ ?

ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਬੇੜੀ ਤੈਰਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਗਰੀਬ ਦੇ,
ਦਰਦਾਂ ਦੀ ਪੱਲੇ ਰਾਸ ਹੈ, ਕੀ ਕਰੀਏ ?

ਪਲਕਾਂ ਵੀ ਸਹਿਮੀਆਂ, ਹੰਝੂਆਂ ਦੇ ਵਹਿਣ ਤੋਂ,
ਲੱਗ ਗਿਆ ਕੋਈ ਸਰਾਪ ਹੈ, ਕੀ ਕਰੀਏ ?

ਇੱਕ ਤੂਫ਼ਾਨ ਆਇਆ ਬਿਖਰ ਗਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਤਾਸ਼ ਹੈ, ਕੀ ਕਰੀਏ ?

ਹਰਫ਼ਾਂ ਸਹਾਰੇ ਢੂੰਡਦੇ, ਤੈਨੂੰ ਅਸੀਂ ਉਏ ਦਿਲਬਰਾ,
ਹੁਣ ਵੀ ਤੇਰੀ ਤਲਾਸ਼ ਹੈ, ਕੀ ਕਰੀਏ ?

ਤੇਰੇ ਹੁਸੀਨ ਬਦਨ ਨੂੰ ਜਿਸਨੇ ਤਰਾਸ਼ਿਆ,
ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਉਹ ਬੁਤ-ਤਰਾਸ਼ ਹੈ, ਕੀ ਕਰੀਏ ?

ਨਜ਼ਰੇ-ਇਨਾਇਤ ਤੇਰੀ, ਆਸ਼ਾ ਹੈ ਜੀਣ ਦੀ,
'ਸੋਹੀ' ਏਹ ਮੇਰਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ, ਕੀ ਕਰੀਏ ?

✽

ਪਿਆਸ

ਹੁਸਨ ਦਾ ਇਕ ਦੇਵਤਾ
ਜਿਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਸੀ।
ਮਿਲ ਗਿਆ ਉਹ ਮਿਲ ਗਿਆ,
ਮਿਲਣੇ ਦੀ ਆਸ ਸੀ।
ਕਾਫ਼ਿਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ,
ਹਸਤੀ ਸੀ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਦੀ,
ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਕ ਤੇ,
ਰੱਬ ਜੇਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ।
ਗੋਰੇ ਚਿੱਟੇ ਮਰਮਰੀ,
ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਮਰ ਗਿਆ,
ਸੱਜਰੀ ਕਿਸੇ ਸਵੇਰ ਸੰਗ,
ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਾਸ ਸੀ।
ਇੱਕ ਇੱਕ ਅੰਗ ਤਰਾਸ਼ਿਆ,
ਰੱਬ ਨੇ ਵਿਹਲੇ ਬੈਠ ਕੇ,
ਚਾਹੁੰਨਾ ਸਿਜਦਾ ਕਰ ਲਵਾਂ,
ਜਿਹੜਾ ਉਹ ਬੁੱਤ-ਤਰਾਸ਼ ਸੀ।
ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਸ਼ਾ ਹੈ,
ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਲਾਲੀ ਸੰਗਦੀ,
ਹਾਸੇ ਨੇ ਫੁੱਲ ਗੁਲਾਬ ਦੇ,
ਐ ਖੁਦਾ! ਕਿਆ ਬਾਤ ਹੈ।
ਹੁਸਨੇ-ਕਮਾਲ ਹੈ ਉਹ 'ਸੋਹੀ'
ਜੀਅ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਉਸ ਲਈ,
ਇਸ਼ਕ ਉਹਦੇ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਦੀ,
ਮੈਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਪਿਆਸ ਹੈ।

✽

ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ

ਤੂੰ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਹੁਸਨਾਂ ਦਾ,
ਅਸੀਂ ਨਦੀਆਂ ਨਾਲਿਆਂ ਵਰਗੇ ਹਾਂ।
ਤੂੰ ਦੁੱਧ ਤੇ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਏਂ,
ਅਸੀਂ ਮਾਰੂਥਲ ਦੇ ਗਰਦੇ ਹਾਂ।

ਜਿਸ ਰੱਬ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਘੜਿਆ ਏ,
ਉਸ ਰੱਬ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕਰ ਲਈਏ।
ਇੱਕ ਖਾਹਿਸ਼ ਏ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ,
ਤੇਰੀ ਮਾਂਗ ਸੰਪੂਰ ਜੇ ਭਰ ਲਈਏ।
ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਅਧੂਰੇ ਹਾਂ ਸਜਣਾ,
ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਅਸੀਂ ਬੇਪਰਦੇ ਹਾਂ।
ਤੂੰ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ.....

ਤੂੰ ਕਿਰਨ ਏਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ ਦੀ,
ਮੈਂ ਨੇਰੂ ਹਾਂ ਕਾਲੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਦਾ।
ਤੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਨ ਬਣ ਜਾਵੇ,
ਜੇ ਹੜ੍ਹ ਮੇਰਿਆਂ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਦਾ।
ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਬਲਦੇ ਨੇ,
ਕਦੇ ਮੱਚ ਜਾਈਏ, ਕਦੇ ਠਰਦੇ ਹਾਂ।
ਤੂੰ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ.....

ਸਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਬਜ਼ਾਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ,
ਅਸੀਂ ਮੰਨ ਲਈਏ ਤਕਦੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਰੰਗ ਦੇ ਜਾਂ ਸੰਦਲੀ ਵਸਲਾਂ ਦੇ,
ਮੱਥੇ ਦੀਆਂ ਸੋਖ ਲਕੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਤੇਰਾ ਸਾਥ ਹੀ ਸਾਡੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਏ,
'ਸੋਹੀ' ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਬਰਦੇ ਹਾਂ।
ਤੂੰ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ.....

✽

ਸਦਮੇ

ਲੱਪ ਲੈ ਅਧਮੋਏ ਗੀਤਾਂ ਦੀ,
ਤੇਰੇ ਦਰ ਤੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।
ਇੱਕ ਦਰਦਾਂ ਦਾ ਵਣਜਾਰਾ ਮੈਂ,
ਕੋਈ ਦਰਦ ਸੁਨਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।
ਤੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਬਦਲ ਗਈ ਕੀ ਸੱਜਨਾ,
ਤਕਦੀਰ ਹੀ ਸਾਡੀ ਬਦਲ ਗਈ,
ਤਿਰੇ ਤੁਰ ਜਾਵਣ ਦੇ ਸਦਮੇ ਨੂੰ,
ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਹੰਢਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।
ਨਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਲਕਵਾ ਮਾਰ ਗਿਆ,
ਤਰਜ਼ਾਂ ਵੀ ਬੇਸ਼ੁਰ ਹੋ ਗਈਆਂ,
ਤੇਰੇ ਦਿੱਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਨਾਸੂਰ ਹੋਏ,
ਤਾਂ ਹੀ ਸੋਗ ਮਨਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।
ਰੰਗ ਰੂਪ ਗਿਆ, ਵਡਰੂਪ ਹੋਏ,
ਨਾ ਆਪਣਾ ਆਪ ਪਛਾਣ ਹੋਏ,
ਇਹਨਾਂ ਬਚਿਆਂ ਖੁਚਿਆਂ ਸਾਹਾਂ ਨੂੰ,
ਤੇਰੀ ਭੋਂਟ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।
ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਕੈਸਾ ਪਿਆਰ ਕਰਾਂ,
ਤੇਰੀ ਦਿਲਬਰੀ ਨੂੰ ਕੀ ਨਾਂ ਦਈਏ,
ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਵਫ਼ਾ ਦੀ ਸਰਦਲ ਤੇ,
ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਲੁਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।
ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ 'ਚ ਰੁੱਲ ਗਏ ਹਾਂ 'ਸੋਹੀ',
ਇਹ ਮਿਲਿਆ ਸਿਲ੍ਹਾ ਵਫ਼ਾਵਾਂ ਦਾ,
ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਆਖਰੀ ਦਮ ਤੀਕਰ,
ਮੈਂ ਵਫ਼ਾ ਨਿਭਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

✽

ਮੰਜ਼ਰ

ਜਦ ਵੀ ਪੰਨਾ ਪਲਟਿਆ,
ਦਿਲ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ।
ਸਾਖਿਸ਼ਾਤ ਆਇਆ ਸਾਹਮਣੇ,
ਮੁੱਖੜਾ ਜਨਾਬ ਦਾ।

ਚੰਨ ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ ਦਾ,
ਜ਼ਿਕਰ ਜੇ ਕਰੇ ਕੋਈ,
ਚੇਤਾ ਮੈਨੂੰ ਆਂਵਦਾ,
ਰੰਗਲੇ ਸ਼ਵਾਬ ਦਾ।

ਨਜ਼ਰੇ-ਇਨਾਇਤ ਹੋਈ ਨਾ,
ਮੁੱਦਤਾਂ ਤੋਂ ਮਹਿਰਮਾ,
ਆ ਕੇ ਮੰਜ਼ਰ ਵੇਖ ਲੈ,
ਹਿਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ।

ਹਰ ਲਮਹਾ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਦੋਜ਼ਖ਼ ਜੇਹਾ,
ਹਰ ਸਾਹ ਮੇਰਾ ਤਲਬਗਾਰ,
ਹੋ ਗਿਆ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ।

ਅੱਜ ਵੀ ਮੇਰੇ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ,
ਤੇਰੇ ਤੇ ਗਿਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ।
ਕਾਇਲ ਹਾਂ ਮੈਂ 'ਸੋਹੀ',
ਹੁਸਨ-ਏ-ਲਾਜਵਾਬ ਦਾ।

✽

ਮਹਿਮਾਨ

ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਜਿਉਂ ਕੱਚ ਦੇ ਮਕਾਨ ਨੇ।
ਜਿੰਦੇ ਤੇਰੇ ਸਾਹ ਵੀ ਕੁਝ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਮਹਿਮਾਨ ਨੇ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹਦੇ ਸਾਡੇ,
ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਸਾਂਝੇ ਨੇ।
ਪਰ ਸਾਡੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਕਾਹਤੋਂ,
ਹਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨੇ।
ਇਸ਼ਕੇ ਤੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਇਹ,
ਪੀੜਾਂ ਵਰਦਾਨ ਨੇ।
ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ.....।

ਅਸੀਂ ਜਿਹਦੇ ਰਾਹਾਂ ਤੇ,
ਵਿਛਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਨਜ਼ਰਾਂ।
ਚੰਦਰੇ ਨੇ ਲਈਆਂ ਕਦੇ,
ਸਾਡੀਆਂ ਨਾ ਖਬਰਾਂ।
ਅੱਧਮਰੇ ਸੌਂਕ ਹੋ ਗਏ,
ਮਰਿਆਂ ਸਮਾਨ ਨੇ।
ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ.....।

ਨਦੀ ਕੰਢੇ ਖੜ੍ਹਾ ਜਿਵੇਂ,
ਕੱਲਾ-ਕਾਰਾ ਰੁੱਖ ਕੋਈ।
ਆਪਣੇ ਬਿਗਾਨਿਆਂ 'ਚੋਂ,
ਪੁੱਛਦਾ ਨਹੀਂ ਦੁੱਖ ਕੋਈ।
ਰੱਜ ਕੇ ਸਤਾਇਆ ਸਾਨੂੰ,
ਚੰਦਰੇ ਜਹਾਨ ਨੇ।
ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ.....।

ਗ਼ਮ ਦੀ ਹਨੇਰੀ 'ਸੋਹੀ',
ਬਲੇ ਦੀਵਾ ਜਿੰਦ ਦਾ।
ਆਖਦੇ ਸਿਆਣੇ ਨਹੀਂ,
ਭਰੋਸਾ ਪਲ ਬਿੰਦ ਦਾ।
ਖੋਰੇ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ ਕਦੋਂ,
ਕੱਚ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੇ।
ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ.....।

✽

ਮਹਿਰਮਾ

ਮਹਿਰਮਾ ਕਿਉਂ ਆਖਰੀ,
ਸਲਾਮ ਕਰ ਚੱਲਿਆਂ।
ਜੱਗ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ,
ਨਾਮ ਕਰ ਚੱਲਿਆਂ।
ਮਹਿਰਮਾ.....।

ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ਼ਕੇ ਦੇ,
ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗਿਆ।
ਛੱਡ ਗਿਉਂ ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ,
ਸਿਰ ਤੋਂ ਦੀ ਲੰਘਿਆ।
ਪਿਆਰ ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਹੀ,
ਸ਼ਾਮ ਕਰ ਚੱਲਿਆਂ।
ਮਹਿਰਮਾ.....।

ਤੈਨੂੰ ਸਾਡੇ ਗਮ ਦਾ,
ਅਹਿਸਾਸ ਉਦੋਂ ਹੋਵੇਗਾ।
ਤੇਰਾ ਨਵਾਂ ਪਿਆਰ,
ਗ਼ੈਰਾਂ ਪਾਸ ਜਦੋਂ ਹੋਵੇਗਾ।
ਸਾਡੀਆਂ ਵਫ਼ਾਵਾਂ ਵੀ,
ਨਿਲਾਮ ਕਰ ਚੱਲਿਆਂ।
ਮਹਿਰਮਾ.....।

ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਛੁਪਾਏ,
ਹੰਝੂਆਂ ਦੇ ਜੋ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਨੇ।
ਤੇਰੀਆਂ ਮੁਹੱਬਤਾਂ 'ਚੋਂ,
ਮਿਲੇ ਨਜ਼ਰਾਨੇ ਨੇ।
ਜ਼ਾਲਮਾਂ! ਏਹ ਕੇਹੇ ਅਹਿਸਾਨ ਕਰ ਚੱਲਿਆਂ।
ਮਹਿਰਮਾ.....।

ਕਰੇਗਾ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦਾ,
ਰੱਬ 'ਸੋਹੀ' ਫ਼ੈਸਲਾ।
ਸਾਡੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੌਣ,
ਹੋ ਗਿਆ ਏ ਬੇਵਫ਼ਾ।
ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਕੇਡੇ,
ਇਲਜ਼ਾਮ ਧਰ ਚੱਲਿਆਂ।
ਮਹਿਰਮਾ.....।

✽

ਤਾਅਨਾ

ਤੇਰਾ ਗ਼ੈਰਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪਿਆ,
ਸਾਡੇ ਗਲ ਹੰਝੂਆਂ ਦਾ ਹਾਰ ਪਿਆ,
ਸਾਡੇ ਅਪਣੇ ਜਦੋਂ ਨਰਾਜ਼ ਹੋਏ
ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ।
ਜਾਹ! ਵੱਸਦੀ ਰਹਿ।

ਅਸੀਂ ਬੇਦਰਦੇ,
ਬਰਬਾਦ ਹੋਏ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ।
ਜਾਹ! ਵੱਸਦੀ ਰਹਿ.....

ਕਦੇ ਰੁਮਾਲ ਮੇਰੇ ਤੇ ਜਿਸਨੇ,
ਬੂਟੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਸੀ।
ਲੱਗੀਆਂ ਤੋੜ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀਆਂ,
ਕਈ ਕਸਮਾਂ ਖਾਈਆਂ ਸੀ।
ਅੱਜ ਗ਼ੈਰ ਤੇਰੇ ਹਮਰਾਜ਼ ਹੋਏ।
ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ।

ਜਾਹ! ਵੱਸਦੀ.....

ਤੇਰਿਆਂ ਖ਼ਤਾਂ ਚੋਂ ਲੱਭਦਾ ਫਿਰਾਂ।
ਗੁਆਚੇ ਨਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ।
ਹੰਝੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੰਜਦਾਂ,
ਝੂਠੇ ਪੈ ਗਏ ਹਰਫਾਂ ਨੂੰ,
ਦਰ ਦਰ ਦੇ ਅਸੀਂ
ਮੁਥਾਜ ਹੋਏ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ।

ਜਾਹ! ਵੱਸਦੀ.....

ਅੱਜ ਵੀ ਤੇਰੇ ਲਈ
ਦੁਆਵਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਲੁਕ-ਲੁਕ 'ਸੋਹੀ' ਰੋਈਏ,
ਹਉਕੇ ਭਰਦੇ ਹਾਂ।
ਅਸੀਂ ਉੱਜੜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਬਾਦ ਹੋਏ
ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ।

ਜਾਹ! ਵੱਸਦੀ

ਜਾਨ ਤੋਂ ਪਿਆਰਿਆ

ਤੇਰੀਆਂ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਨੇ
ਰੋਲ ਰੋਲ ਮਾਰਿਆ।
ਕਦਰਾਂ ਕੀ ਪਾਈਆਂ ਨੇ
ਤੂੰ ਜਾਨ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿਆਰਿਆ
ਤੇਰੀਆਂ

ਜੱਗ ਤੋਂ ਛੁਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ,
ਦੁੱਖ ਬੇਵਫਾਈ ਦੇ।
ਆਲ੍ਹਣੇ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦੇ,
ਇੱਜ ਨਹੀਂ ਜਲਾਈਏ।
ਅੱਖੀਆਂ ਕੀ ਲਾਈਆਂ,
ਸਾਰੇ ਹੋ ਗਈ ਹਾਲ-ਪਾਹਰਿਆ।
ਤੇਰੀਆਂ.....

ਕਿਸਨੂੰ ਸੁਣਾਈਏ ਗਾਥਾ,
ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਦਿਲ ਦੀ।
ਤੇਰੇ ਬਾਝੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕਿਤੇ,
ਚੈਨ ਹੀ ਨਾ ਮਿਲਦੀ।
ਬੜਾ ਚਿਰ ਯਾਦਾਂ ਦਾ,
ਸਹਾਰਾ ਲੈਕੇ ਸਾਰਿਆ।
ਤੇਰੀਆਂ

ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਦੱਸ ਜਾ
ਖ਼ਤਾਵਾਂ ਜੋ ਹੋ ਗਈਆਂ ਨੇ।
ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ 'ਸੂਰਜ' ਵੇ
ਸ਼ਾਮਾਂ ਕਾਹਤੋਂ ਪਈਆਂ ਨੇ।
ਪਲ-ਪਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ,
ਰੋਂਦਿਆਂ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ।
ਤੇਰੀਆਂ.....

ਤੇਰੇ ਦਿੱਤੇ ਜ਼ਖਮ ਵੀ,
 ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਪਿਆਰੇ ਨੇ।
 ਪਲਕਾਂ ਤੇ ਪਾ ਲਏ
 'ਸੋਹੀ' ਹੰਝੂਆਂ ਚੁਬਾਰੇ ਨੇ।
 ਤੂੰ ਨਾ ਪਰ ਆਸ਼ਕੀ 'ਚ,
 ਵਫਾ ਨੂੰ ਚਿਤਾਰਿਆ।
 ਤੇਰੀਆਂ
 *

ਸ਼ਿਅਰ :-

ਗਮ ਹੀ ਸਾਡਾ ਮੱਕਾ ਵੇ ਲੋਕਾ,
 ਅਸੀਂ ਗਮ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰੀਏ।
 ਦੇਹ ਅਸੀਸ ਵੇ ਸੱਜਨਾ ਸਾਨੂੰ,
 ਅਸੀਂ ਗਮ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਮਰੀਏ।

ਸਰਗਮ ਸਾਹਾਂ ਦੀ

ਤੇਰੇ ਬਾਝੋਂ ਦਿਲ ਨੂੰ ਦੇਵੇ,
 ਕੌਣ ਦਿਲਾਸੇ ਵੇ।
 ਪੀੜਾਂ ਬਖਸ਼ਣ ਵਾਲਿਆ,
 ਸਾਡੇ ਮੋੜ ਜਾ ਹਾਸੇ ਵੇ।

ਤੇਰੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਵਿਧਾਤਾ,
 ਸਾਥ ਨੇ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ।
 ਇਸ਼ਕ-ਤੜਪਨਾ ਸਾਡੀ ਸੱਜਨਾ,
 ਵਾਂਗਰ ਹਿਰਨਾਂ ਦੇ।
 ਅਸੀਂ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਸਰਦਲ ਤੋਂ,
 ਮੁੜੇ ਪਿਆਸੇ ਵੇ।
 ਪੀੜਾਂ.....।

ਡਰ ਲੱਗਦੈ ਕਿ ਸਰਗਮ,
 ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ ਨਾ।
 ਗੁਜ਼ਰੇ ਪਾਣੀ, ਲੰਘਿਆ ਵੇਲਾ,
 ਪਰਤ ਕੇ ਆਵੇ ਨਾ।
 ਕੱਲ-ਮਕੱਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
 ਗਮ ਨੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਵੇ।
 ਪੀੜਾਂ.....।

ਹਰ ਦਿਲ ਚੜ੍ਹਦੇ ਛੁੱਬਦੇ,
 ਕਰਦੀ ਰਹਾਂ ਉਡੀਕਾਂ ਵੇ।
 ਇਸ਼ਕ ਮੇਰਾ ਨਹੀਂ ਪਾਣੀ ਦੇ,
 ਵਿੱਚ ਵਾਹੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਵੇ।
 ਤੂੰ ਆਵੇਂ ਤਾਂ ਬਲਣ ਬਨੇਰੇ,
 ਦੀਪ ਚੁੰਮਾਸੇ ਵੇ।
 ਪੀੜਾਂ.....।

ਤੰਦ ਤੱਕਲੇ ਤੇ ਪਾਵਾਂ,
 ਚਰਖੀ ਭਰੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ।
 ਤੇਰੇ ਬਾਝੋਂ 'ਸੋਹੀ' ਸਾਡਾ,
 ਹੋਏ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਾ।
 ਨਾ ਆਇਉਂ ਤਾਂ ਮਾਰ ਦੇਣਗੇ,
 ਏਹ ਇਕਲਾਪੇ ਵੇ।
 ਪੀੜਾਂ.....।

✱

ਬੇਦਰਦਾ

ਸਾਡਾ ਦਿਲ ਟੁੱਟਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ,
 ਅਜੇ ਸਾਹ ਵੱਗਦੇ ਨੇ,
 ਰਹਿਮ ਨਾ ਕਰ।
 ਕਾਹਨੂੰ ਦੋਂਦਾ ਏ ਦਿਲਾਸੇ ਬੇਦਰਦਾ,
 ਤੇਰਾ ਨਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ,
 ਵਹਿਮ ਨਾ ਕਰ।
 ਸਾਡਾ ਦਿਲ.....।

ਸਾਡੇ ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ,
 ਸੀਅ ਕੇ ਪਾ,
 ਅਸੀਂ ਨੱਕ ਵੱਟੀਏ, ਦੁਰਕਾਰ ਦੇਵੀਂ।
 ਕਰ ਤਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ,
 ਗਿਣ ਗਿਣ ਕੇ,
 ਪਰ ਮਨੋਂ ਨਾ ਬੇਦਰਦਾ ਵੇ,
 ਮਾਰ ਦੇਵੀਂ।
 ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਹਾਂ, ਸਾਡਾ ਵਾਅਦਾ ਏ,
 ਸਾਨੂੰ ਗ਼ੈਰਾਂ ਜੇ ਕਹਿਣ ਦਾ,
 ਜ਼ੁਰਮ ਨਾ ਕਰ।
 ਸਾਡਾ ਦਿਲ.....।

ਤੈਨੂੰ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰੁਤਬਾ
 ਦੋਂਦੇ ਰਹੇ
 ਪਰ ਤੂੰ ਤੇ ਮਹੱਲ ਸੀ ਪੱਥਰਾਂ ਦਾ।
 ਹੋ ਗਈ ਭੁੱਲ ਕੋਈ
 ਇਬਾਦਤ ਕਰਦਿਆਂ ਤੋਂ,
 ਤਾਂ ਹੀ ਹਾਲ ਏਹ ਹੋਇਆ ਫੱਕਰਾਂ ਦਾ।
 ਅਸੀਂ ਸਾਗਰ ਪੀਕੇ ਵੀ,
 ਪਿਆਸੇ ਹਾਂ।
 ਤੂੰ ਵੀ ਖੁਸ਼ਕ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦਾ
 ਮੌਸਮ ਨਾ ਕਰ।
 ਸਾਡਾ ਦਿਲ.....।

ਅਸੀਂ ਸਬਰ-ਸਬੂਰੀ ਕਰ ਲਾਂਗੇ,
 ਸੀਨੇ ਲਾਕੇ ਵੇ ਤੇਰੀਆਂ, ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ।
 ਬੜੀ ਜ਼ਾਲਮ ਹੈ 'ਸੋਹੀ',
 ਏਹ ਦੁਨੀਆਂ
 ਏਥੇ ਕੌਣ ਸੁਣੇ ਫ਼ਰਿਆਦਾਂ ਨੂੰ।
 ਅਸੀਂ ਮਰ ਮਰ ਕੇ ਵੀ
 ਜੀਅ ਲਾਂਗੇ,
 ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਭਾਅ ਸਾਡਾ,
 ਗਮ ਨਾ ਕਰ।
 ਸਾਡਾ ਦਿਲ.....।

✱

ਖੰਡਰ

ਅੱਖਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਤੇਰੇ ਤੋਂ
 ਵਿਰਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ।
 ਜਦੋਂ ਸੱਜਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈ
 ਜੁਦਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ।
 ਅੱਖਾਂ.....

ਗੱਲ ਜ਼ਾਲਮੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀ
 ਫਿਰ ਤੇਰੇ ਵੱਸ ਦੀ।
 ਹੋ ਜਾਊ ਹੰਝੂਆਂ ਹਵਾਲੇ
 ਤੇਰੀ ਜਿੰਦ ਹੱਸਦੀ।
 ਦਾਮਨ 'ਚ ਰਹਿ ਨੇ
 ਤਨਹਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ।
 ਅੱਖਾਂ.....

ਜਿਹਨਾਂ ਕਰਿਆਂ ਪਿਆਰ
 ਕਦੇ ਰਹੇ ਨਾ ਸੁਖਾਲੇ।
 ਇਹਨੇ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਹਾਉਂਦਿਆਂ ਦੇ
 ਕੱਢਤੇ ਦੀਵਾਲੇ।
 ਤੂੰ ਏ ਸੋਹਲ ਨਹੀਂ ਫ਼ਕੀਰੀਆਂ
 ਹੰਢਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ।
 ਅੱਖਾਂ.....

ਇਹ ਨੇ ਰੇਤ ਦੇ ਮਹੱਲ,
 ਖੌਰੇ ਕਦੋਂ ਢਹਿ ਜਾਣ।
 ਖਾਬ ਟੁੱਟਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ
 ਬੱਸ ਖੰਡਰ ਰਹਿ ਜਾਣ।
 ਤੈਥੋਂ ਕੱਚਿਆਂ ਤੇ ਤਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ
 ਲਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ।
 ਅੱਖਾਂ...

ਬਹਿਕੇ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਸਿਵੇ ਤੇ
 ਪੈਂਦੇ ਅੱਥਰੂ ਵਹਾਉਣੇ।
 ਇਸ ਜੱਗ ਦੇ ਦਿਲਾਸੇ ਨਹੀਂ
 ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਆਉਣੇ।
 ‘ਸੋਹੀ’ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਧੂਣੀਆਂ
 ਧੁਖਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ
 ਅੱਖਾਂ...

✽

ਗਮ

ਇੱਕ ਗਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ
 ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਰੀ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ
 ਗਮ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ,
 ਮੇਰੀ ਗਮਾਂ ਮਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ।
 ਗਮ ਨੇ.....

ਤਲੀਆਂ ਉਤੇ ਚੋਗ ਚੁਗਾਇਆ
 ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ।
 ਸਮਝਿਆ ਸੀ ਆਪਣਾ ਸਰਮਾਇਆ
 ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ।
 ਰੰਗ ਗਿਰਗਿਟ ਵਾਂਗੂ ਬਦਲ ਗਏ,
 ਉਹ ਭੁੱਲੇ ਆਸ਼ਕੀ ਨੂੰ।
 ਗਮ ਨੇ.....

ਰੰਗ ਬਰੰਗੀਆਂ ਵੇਖਦੇ ਅੱਜ
 ਤਸਵੀਰਾਂ ਜੋ।
 ਵਫਾ ਮੇਰੀ ਨੂੰ ਕਰ ਗਏ
 ਲੀਰਾਂ ਲੀਰਾਂ ਜੋ।
 ਭੁੱਲ ਗਏ ਵਾਅਦੇ, ਕਸਮਾਂ,
 ਪਿਆਰ ਵਾਲੀ ਬੰਦਗੀ ਨੂੰ।
 ਗਮ ਨੇ...

ਸੁਣਿਆ ਉੱਚੇ ਮਹਿਲੀਂ ਉਸਦੇ
 ਵਾਸੇ ਨੇ।
 ਸਾਡੇ ਖਿੰਡ ਗਏ ਦਿਲ ਲਈ
 ਏਹ ਧਰਵਾਸੇ ਨੇ।
 ਕੱਲੇ ਬਹਿਕੇ ਰੋ ਲਈਏ ਤੱਕ
 ਉਸਦੀ ਦਿਲਲਗੀ ਨੂੰ।
 ਗਮ ਨੇ...।

ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ਮੇਲਾ
ਦੋ ਪਲ ਦਾ।
ਪਿਘਲ ਜਾਏ ਜੇ ਦਿਲ 'ਸੋਹੀ'
ਉਸ ਕਾਤਿਲ ਦਾ।
ਵੇਖ ਲਵਾਂ ਦਿਲ ਭਰਕੇ ਫਿਰ
ਅਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ।
ਗਮ ਨੇ...

✽

ਨਸੀਬ

ਇੱਕ ਦੋ ਨਹੀਂ ਗਮ ਨੇ,
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ।
ਬਖਸ਼ੇ ਨੇ ਜਿਹੜੇ,
ਦਿਲਦਾਰਾਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ।
ਇੱਕ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਹੋਈਆਂ ਖੋਰੇ,
ਕਿਹੜੀਆਂ ਖੁਨਾਮੀਆਂ।
ਸ਼ੌਹਰਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ,
ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਬਦਨਾਮੀਆਂ।
ਹੋਈਆਂ ਨਾ ਨਸੀਬ ਨੇ,
ਬਹਾਰਾਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ।
ਬਖਸ਼ੇ.....।

ਆਪਣਿਆਂ ਛੱਡੇ, ਪਿਆਰ
ਮਿਲਿਆ ਬਿਗਾਨਿਆਂ ਤੋਂ।
ਮਿਲਿਆ ਸਕੂਨ ਟੁੱਟੇ ਦਿਲ ਨੂੰ,
ਮੈਥਾਨਿਆਂ 'ਚੋਂ।
ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਪਈਆਂ ਕੁਝ,
ਮਾਰਾਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ।
ਬਖਸ਼ੇ.....।

ਜਿਹਨਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦਾਂ ਸੀ ਮੈਂ,
ਛੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ।
ਰਾਹਾਂ 'ਚ ਵਿਛਾਕੇ ਕੰਡੇ,
ਫੇਰ ਗਏ ਉਹ ਅੱਖੀਆਂ।
ਮਿਲੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਨੇ,
ਹਾਰਾਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ।
ਬਖਸ਼ੇ.....।

ਕਰਜ਼

ਹੱਸ ਹੱਸ ਲਾਈਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਦੇ
ਕਰਜ਼ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਨੇ।
ਸੋਹਣੇ ਸੱਜਨ ਰੋ ਰੋ ਅਸੀਂ
ਵਿਦਾ ਕੀਤੇ ਨੇ।
ਹੱਸ ਹੱਸ

ਲੱਗਿਆ ਕੋਈ ਸਰਾਪ
ਹੰਡਾਉਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ।
ਦਿਲ ਅਪਣੇ ਦੀ ਲਾਸ਼
ਛੁਪਾਉਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ।
ਮਾਰ ਗਿਆ ਗਮ ਚੰਦਰਾ
ਲੱਖ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਨੇ।
ਹੱਸ ਹੱਸ

ਵਿੱਛੜਣ ਵੇਲੇ ਬੁੱਲੀਆਂ ਉਤੇ
ਚੁੱਪ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਸੀ।
ਪਰ ਨੈਣਾਂ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਹਾਂ ਦਾ
ਇੱਕ ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰਾ ਸੀ।
ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਕੰਡਿਆਂ ਨਾਲ
ਨਿਭਾਅ ਕੀਤੇ ਨੇ।
ਹੱਸ ਹੱਸ.....

ਹੱਥ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉੱਠਣੇ ਨੇ
ਕਦੇ ਦੁਆ ਦੇ ਲਈ।
ਸੁੱਖ ਮੰਗਣੀ ਏ ਰੱਬ ਤੋਂ,
ਉਸ ਦਿਲਰੁਬਾ ਦੇ ਲਈ।
ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ
ਕਿਹੜੇ ਅਸੀਂ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤੇ ਨੇ।
ਹੱਸ ਹੱਸ

ਕੁਝ ਸਾਡੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ
ਕੁਝ ਮਜ਼ਬੂਰ ਸੀ 'ਸੋਹੀ'।
ਹੁਸਨ ਮੇਰੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਦਾ
ਬਣਿਆ ਨੂਰ ਸੀ 'ਸੋਹੀ'।
ਅਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਅਸੀਂ ਤਾਂ
ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਨੇ।
ਹੱਸ ਹੱਸ.....
✱

ਤਰਲਾ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮਾਰਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ,
ਕਿਉਂ ਮਾਰਦੈਂ ਵੇ ਸੱਜਨਾ।
ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਿਆਰਿਆਂ ਤੇ,
ਕਿਉਂ ਸਾੜਦੈਂ ਵੇ ਸੱਜਨਾ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਏ.....।

ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਹਉਕੇ ਆਹਾਂ ਆਈਆਂ ਨੇ।
ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਅਸੀਂ ਤੇਰੀਆਂ ਬੇਵਫ਼ਾਈਆਂ ਨੇ।
ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਤੂੰ ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ,
ਸਾਰਦੈਂ ਵੇ ਸੱਜਨਾ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਏ.....।

ਕਬਰਾਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਵਰਗੀ ਚੁੱਪ ਹੈ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੇ।
ਪਤਝੜ ਛਾਈ ਹੋਵੇ ਜੀਕਣ ਫੁੱਲਾਂ ਤੇ।
ਕਾੜਨੀ ਦੇ ਦੁੱਧ ਵਾਂਗੂ ਸਾਨੂੰ
ਕਾੜਦੈਂ ਵੇ ਸੱਜਨਾ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਏ.....।

ਪੱਥਰ ਹੋ ਗਏ ਤੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਵੇ।
ਇਹ ਦਿਨ ਵੇਖਣੇ ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਨਾ ਮਰਦੇ ਵੇ।
ਸਾਥੋਂ ਜਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ੀ ਕਿਸਨੂੰ
ਹਾਰਦੈਂ ਵੇ ਸੱਜਨਾ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਏ.....।

ਗ਼ਮ ਦੀ ਕਾਲਖ ਮੁੱਖ ਤੇ ਢਲੀ ਜਵਾਨੀ ਵੇ।
'ਸੋਹੀ' ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਇਹੋ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵੇ।
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੀਹਦੇ ਲਈ
ਸਿੰਗਾਰਦੈਂ ਵੇ ਸੱਜਨਾ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਏ.....।

✱

ਰਾਸ

ਇਸ ਟੁੱਟ ਗਏ ਦਿਲ ਦਾ ਕੀ ਕਰੀਏ,
ਅਸੀਂ ਦੇਹ ਪਰਵਾਸੇ ਹਾਰ ਗਏ।
ਕੀ ਦਈਏ ਦੋਸ਼ ਬਿਗਾਨਿਆਂ ਨੂੰ,
ਸਾਡੇ ਅਪਣੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰ ਗਏ।
ਦਿਲ ਮਰਿਆ ਲਾਸ਼ ਲਈ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ
ਨਿੱਤ ਅਪਣੀ ਚਿਖਾ ਜਲਾਉਣੇ ਹਾਂ।
ਤੂੰ ਹੋ ਗਿਆਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਗ਼ੈਰਾਂ ਦਾ,
ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਵੀ ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਚਾਹੁਣੇ ਹਾਂ।

ਨਾ ਯਾਰ ਰਿਹਾ ਨਾ ਪਿਆਰ ਰਿਹਾ
ਹੋਏ ਮਰਿਆਂ ਜੇਹੇ।
ਬਿਨ ਤੇਰੇ ਦਿਨ ਲੱਗਦੇ ਨੇ
ਹੁਣ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਜੇਹੇ।
ਸੱਪ ਬਣਕੇ ਡੰਗ ਗਏ ਬੇਦਰਦੀ
ਹੁਣ ਪਏ ਕੁਰਲਾਉਣੇ ਹਾਂ।
ਤੂੰ ਹੋ ਗਿਆਂ.....

ਦਰਦ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਮਿਲਿਆ
ਦਰਦ ਹੰਢਾਉਣੇ ਆਂ।
ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ 'ਸੋਹੀ'
ਕਿ ਏਹ ਦਿਨ ਆਉਣੇ ਆਂ।
ਡੋਰ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਟੁੱਟ ਰਹੀ,
ਗੀਤ ਗ਼ਮਾਂ ਦੇ ਗਾਉਣੇ ਹਾਂ।
ਤੂੰ ਹੋ ਗਿਆਂ.....

✱

ਪਨਾਹ

ਕੋਈ ਉਮਰ-ਦਰਾਜੀ ਮੰਗਦਾ ਏ,
ਕੋਈ ਖੁਸ਼-ਮਜਾਜੀ ਮੰਗਦਾ ਏ।
ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਕੁੱਝ ਰੱਬ ਨੇ ਬਖਸ਼ਿਆ ਏ।
ਪਰ ਇੱਕ ਮੰਗ ਤੈਥੋਂ 'ਆਹ' ਮੰਗਦੇ।
ਅਸੀਂ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੇ,
ਤੇਰੇ ਹੁਸਨ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਪਨਾਹ ਮੰਗਦੇ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਤਾਇਆਂ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ
ਦੋ ਘੜੀਆਂ ਕਿਤੇ ਆਰਾਮ ਮਿਲੇ।
ਕੀ ਕਰਨੀ ਏ ਦੌਲਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ
ਜੇ ਪਿਆਰ ਤੇਰੇ ਦਾ ਦਾਨ ਮਿਲੇ।
ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇਰੀ ਹੈ ਸੱਜਨਾ,
ਅਸੀਂ ਸਾਥ ਤੇਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਹ ਮੰਗਦੇ।
ਅਸੀਂ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ...

ਸਾਡੇ ਪੱਲੇ ਪਾ ਲੱਖ ਰਾਸਿਆਂ ਦੀ,
ਬੱਸ ਦਿਲ ਵੱਟੇ ਦਿਲ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ।
ਤੈਨੂੰ ਵੇਖ-ਵੇਖ ਕੇ ਜੀ ਲੈਣਾ
ਏਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਸੰਗਦੇ ਹਾਂ।
ਦਿਲ ਦਾ ਨਜ਼ਰਾਨਾ ਦੇਹ ਸਾਨੂੰ
ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਖੁਦਾ ਮੰਗਦੇ।
ਅਸੀਂ ਹੀਰੇ.....

✱

ਜੁਲਫਾਂ ਦੀ ਛਾਂ

ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਨਾਲ ਰਹੇ,
ਜੇ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਕੀ ਕਰੀਏ ?
ਤੈਨੂੰ ਝੱਲਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਹਾਂ ਭਾਲ ਰਹੇ,
ਜੇ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਕੀ ਕਰੀਏ ?

ਦਿਲ ਕਰਦੈ ਗੋਰੇ ਮੁੱਖ ਤੋਂ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਾਰ ਦੇਵਾਂ
ਜੁਲਫਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠਾਂ
ਉਮਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਦੇਵਾਂ।
ਬਿਨ ਤੇਰੇ ਮੰਦੜਾ ਹਾਲ ਰਹੇ
ਜੇ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ.....

ਤੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰ ਕਰ
ਰੋਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।
ਉੱਠਦੇ ਬਹਿੰਦੇ ਤੇਰਾ ਹੀ
ਨਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।
ਰੋ ਰੋਕੇ ਅੱਖੀਆਂ ਗਾਲ ਰਹੇ।
ਜੇ ਤੂੰ ਨਹੀਂ.....

ਬਿਨ ਮਹਿਰਮ ਦੇ ਜੀਣਾ
ਕਾਹਦਾ ਜੀਣਾ ਏ।
'ਸੋਹੀ' ਐਵੇਂ ਜ਼ਹਿਰ
ਸਾਹਾਂ ਦਾ ਪੀਣਾ ਏ।
ਦਰਦਾਂ ਦੇ ਦੀਵੇ ਬਾਲ ਰਹੇ।
ਜੇ ਤੂੰ ਨਹੀਂ.....

✱

ਦੀਵੇ

ਮਟੀਆਂ ਤੇ ਦੀਵੇ ਬਾਲਦੀ ਏਂ।
ਕੀ ਮੰਗਦੀ ਏਂ ਕੀ ਭਾਲਦੀ ਏਂ।
ਤੈਨੂੰ ਲਾਲ ਗੁਆਚੇ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣੇ,
ਕਿਉਂ ਰੋ ਰੋ ਦੀਵੇ ਗਾਲਦੀ ਏਂ।

ਬੁੱਲੀਆਂ ਤੇ ਲਾਏ ਜੰਦਰੇ ਨੇ।
ਤੈਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਏ ਕਿਸ ਚੰਦਰੇ ਨੇ,
ਅੱਖੀਆਂ 'ਚੋਂ ਅੱਥਰੂ ਡਿੱਗਦੇ ਨੇ,
ਮਸਾਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਸੰਭਾਲਦੀ ਏਂ।
ਕੀ ਮੰਗਦੀ ਏਂ।

ਤੇਰਾ ਸ਼ੌਂਕ ਮਰ ਗਿਆ ਗੀਤਾਂ ਦਾ।
ਤੈਨੂੰ ਝੱਲ ਸੀ ਕਦੇ ਪ੍ਰੀਤਾਂ ਦਾ।
ਉਹਨਾਂ ਗੁਜ਼ਰੇ ਪਲਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਰੀਏ,
ਜਿਹਨਾਂ ਤੋਂ ਵਫ਼ਾਵਾਂ ਭਾਲਦੀ ਏਂ।
ਕੀ ਮੰਗਦੀ.....।

ਪ੍ਰਦੇਸ ਗਿਆਂ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਮੁੜਨਾ।
ਤੂੰ ਸਿੱਖ ਲੈ ਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਤੁਰਨਾ।
ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ।
ਕਿਉਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਪਈ ਜਾਲਦੀ ਏਂ ?
ਕੀ ਮੰਗਦੀ.....।

✱

ਅੰਗਿਆਰ

ਕੱਲ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਬੇਦਰਦੀ
ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੀ ਕਹਿਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਗਏ।
ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤਲੀਆਂ ਉਤੇ
ਧਰਕੇ ਤੁਰ ਅੰਗਿਆਰ ਗਏ।
ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ.....
ਵੇਖਕੇ ਸਾਨੂੰ ਖਿੜ ਜਾਂਦੇ ਸੀ
ਜਿਹੜੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਂਗੂੰ।
ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੋਲ ਗਏ
ਛੱਲੀਆਂ ਦੇ ਗੁਲਾਂ ਵਾਂਗੂੰ।
ਕੌਲ-ਇਕਰਾਰ ਤੇ ਖਾਧੀਆਂ ਕਸਮਾਂ,
ਦਿਲੋਂ ਵਿਸ਼ਾਰ ਗਏ।
ਕੱਲ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ.....

ਉਹ ਜਿਥੋਂ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰੇ
ਚੁੰਮਦੇ ਰਹੀਏ ਪੈੜਾਂ ਨੂੰ।
ਦਿਲ ਅਫਸੋਸ ਪਛਾਣ ਨਾ ਸਕਿਆ
ਜ਼ਾਲਮ ਗੈਰਾਂ ਨੂੰ।
ਮਿੰਨਤਾਂ ਤਰਲੇ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ
ਥੱਕ ਗਏ, ਹਾਰ ਗਏ।
ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ

ਮਾਣ ਬੜਾ ਸੀ ਕੀਤਾ
ਹਵਾ ਦੇ ਠੰਢਿਆਂ ਬੁੱਲਿਆਂ ਤੇ ।
ਆ ਗਈ ਹੋਸ਼ ਟਿਕਾਣੇ
ਝੋਲੀ ਦੇ ਬੇਰਾਂ ਝੁੱਲਿਆਂ ਤੇ।
ਤੀਰ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਤਿੱਖਾ
ਕਰ ਸੀਨਿਉਂ ਪਾਰ ਗਏ।
ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ.....

ਹੁਣ ਉਹਦੇ ਬਿਨ ਜੀਣ ਦੀ
 'ਸੋਹੀ' ਰੀਝ ਨਹੀਂ।
 ਸਮਝ ਗਏ ਕਿ ਪਿਆਰ
 ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ।
 ਵਿਕਣ ਤੇ ਆਏ ਤਾਂ ਵਿਕ ਵੀ ਚੰਦਰੇ
 ਸ਼ਰੇ-ਬਾਜ਼ਾਰ ਗਏ।
 ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ.....
 ✽

ਪੱਥਰ ਤੇ ਭਗਵਾਨ

ਮੈਂ ਧਰਤੀ ਤੂੰ ਅਸਮਾਨ,
 ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।
 ਮੈਂ ਪੱਥਰ ਤੂੰ ਭਗਵਾਨ,
 ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।
 ਮੈਂ ਪੱਥਰ ...

ਕਿੱਥੇ ਰਾਜਾ 'ਭੋਜ' ਹੋਇਆ
 ਕਿੱਥੇ 'ਗੰਗੂ' ਤੇਲੀ।
 ਕਿੱਥੇ ਕੱਖਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲੀ
 ਕਿੱਥੇ ਤੇਰੀ ਹਵੇਲੀ।
 ਮੈਂ ਗਰੀਬ ਹਾਂ ਤੂੰ ਪੰਨਵਾਨ।
 ਅਸੀਂ ਕਦੇ...

ਮੈਂ ਤਕਦੀਰ ਦਾ ਮਾਰਿਆ
 ਤੂੰ ਇੱਕ ਹੂਰ-ਪਰੀ।
 ਮੈਂ ਖੱਦਰ ਦਾ ਧਾਗਾ
 ਤੂੰ ਏਂ ਸੁੱਚੀ ਜਰੀ।
 ਪਿਆਰ ਚੜ੍ਹੇਗਾ ਕਿੰਜ ਪ੍ਰਵਾਨ?
 ਅਸੀਂ ਕਦੇ...

ਮੇਰਾ ਪਿਉ ਇੱਕ ਕਿਰਤੀ ਕਾਮਾ,
 ਤੇਰਾ ਪਿਉ ਰਜਵਾੜਾ
 ਪਿਆਰ ਤਾਂ ਖੇਡ ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ,
 ਇਹਨੂੰ ਕਿੰਜ ਕਰ ਲਉ ਕੋਈ ਮਾੜਾ।
 ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੀ ਏ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ।
 ਅਸੀਂ ਕਦੇ...

ਤੇਰੇ ਦਰ ਦੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਰਗਾ
 ਸਾਡਾ ਰਹਿਣ-ਬਸੇਰਾ।
 ਸੋਚ ਭਲਾਂ ਕਿੰਜ ਬਣ ਸਕਦਾ
 ਮਰ ਜਾਣਾ 'ਸੋਹੀ' ਤੇਰਾ।
 ਬੰਦ ਰੱਖੀਏ ਸਦਾ ਜ਼ਬਾਨ।
 ਅਸੀਂ...

✽

ਜ਼ਰੂਰਤ

ਦਿਲ ਮੰਗਦੀ ਏਂ ਜਾਨ ਵੀ ਲੈ ਲੈ ਉਹ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਏ।
 ਤਨ ਦਾ ਏਹ ਮਕਾਨ ਵੀ ਲੈ ਲੈ, ਉਹ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਏ।

ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਦੋ ਬਲਦੇ ਦੀਵੇ
 ਤੈਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ।
 ਵਿਆਕੁਲ ਏ ਦਿਲ ਮੇਰਾ
 ਤੈਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਲਈ।
 ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਮੇਰਾ ਜਹਾਨ ਵੀ ਲੈ ਲੈ ।
 ਉਹ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ

ਤੂੰ ਮਿਲ ਜਾਏਂ ਤਾ ਲੋੜ ਨਾ
 ਸਾਨੂੰ ਰੱਬ ਦੀ ਰਹੇ।
 ਹਰ ਵੇਲੇ ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰ
 ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਦੀ ਰਹੇ।
 ਸਾਡਾ ਧਰਮ, ਈਮਾਨ ਵੀ ਲੈ ਲੈ।
 ਉਹ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ.....

ਸਾਡੇ ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪਾ
 ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ।
 ਪਿਆਰ ਤੇਰੇ ਜੇਹਾ ਕੋਈ ਵੀ
 ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਤਾਜ ਨਹੀਂ।
 ਰੂਹ ਦ ਹਰ ਅਰਮਾਨ ਵੀ ਲੈ ਲੈ,
 ਉਹ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ.....

ਛੁੱਬ ਜਾਵਾਂ ਤੇਰੇ ਨੈਣੀਂ,
 ਮੇਰਾ ਜੀਅ ਕਰਦਾ।
 ਤੇਰਾ 'ਸੋਹੀ' ਤੇਰੇ ਬਾਝੋਂ
 ਕੀ ਕਰਦਾ।
 ਮੇਰੀ ਧਰਤ, ਮੇਰਾ ਅਸਮਾਨ ਵੀ ਲੈ ਲੈ,
 ਉਹ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ.....

✽

ਬੇਪ੍ਰਵਾਹੀ

ਜਾਵਣ ਵਾਲਿਆ ਜਿੱਦ ਹੀ ਜੇ ਜਾਵਣ ਦੀ,
ਸਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਂਦਾ ਤੈਨੂੰ ਹੱਸਕੇ ਅਸੀਂ ਵਿਦਾ ਕਰਦੇ।
ਤੈਨੂੰ ਮਿਲ ਗਏ ਸਾਥ ਸੁਨਹਿਰੀ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ,
ਰਾਸ ਆ ਜਾਵਣ ਰੱਬ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦੁਆ ਕਰਦੇ।

ਤੈਨੂੰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਚੰਨ
ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵੇ।
ਤੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਏ ਕੋਈ
ਟੁੱਟਿਆ ਤਾਰਾ ਵੇ।
ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਹੜੇ, ਚਾਨਣ ਝਰਮੁਟ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ,
ਬੱਦਲਾਂ ਦੀ ਫਿਰ ਕਦ ਨੇ ਉਹ
ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਦੇ?
ਜਾਵਣ ਵਾਲਿਆ...

ਜੋਬਨ ਰੁੱਤੇ ਮਿਲੀਆਂ
ਕੁੱਝ ਖੁਸ਼ਬੋਆਂ ਨੂੰ
ਮਰ ਜਾਵਾਂਗੇ ਲੱਭਦੇ
ਗੁੰਮ ਗਈਆਂ ਲੋਆਂ ਨੂੰ।
ਬਲਦੇ ਦੀਵੇ ਤਲੀਆਂ ਤੇ ਬੁਝ ਜਾਣੇ ਨੇ,
ਰਜ਼ਾ ਤੇਰੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਏ
ਨਹੀਂ ਗਿਲ੍ਹਾ ਕਰਦੇ।
ਜਾਵਣ...

ਸਾਂਭ ਲਏ ਨੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ
ਮੈਂ ਗੁਜ਼ਰੇ ਵਕਤਾਂ ਦੇ।
ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਸੋਹੀ'
ਤੇਰੀ ਯਾਦ 'ਚ ਤੜਫਾਂਗੇ
ਦਿਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ, ਬੈਠੇ ਨੇ ਮੁਰਦੇ ਯਾਦਾਂ ਦੇ,
ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਉਹ ਅਸੀਂ ਨਾ
ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਦੇ।
ਜਾਵਣ....

✱

ਜੀਣ-ਬਹਾਨੇ

ਇੱਕ ਖ਼ਤ ਮਿਲਿਆ, ਇੱਕ ਖ਼ਤ ਪੜ੍ਹਿਆ,
ਮਾਲੂਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆ ਰਹੇ ਹੋ।
ਜਿਹੜੇ ਜਾਵਣ ਵੇਲੇ ਬਖਸ਼ੇ ਸੀ,
ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਦਰਦ, ਹੰਢਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।
ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ, ਆ ਰਹੇ ਹੋ,
ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ, ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਇੱਕ ਖਾਹਿਸ਼ ਸੀ ਤੈਨੂੰ ਪਾਵਣ ਦੀ,
ਉਹ ਖਾਹਿਸ਼ ਵੀ ਹਸਰਤ ਬਣ ਗਈ ਏ।
ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਉਨੀਂਦਰਾ ਅੱਖੀਆਂ ਦਾ,
ਸਾਨੂੰ ਰੋਣ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣ ਗਈ ਏ।
ਹੰਝੂ ਭਾਂਬੜ ਬਣ ਗਏ ਲੱਗਦੇ ਨੇ,
ਤਾਂ ਹੀ ਪਲਕਾਂ ਦੇ ਹੇਠ, ਛੁਪਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।
ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ.....।

ਇੱਕ ਮੁੱਦਤ ਹੋ ਗਈ ਮਿਲਿਆਂ ਨੂੰ,
ਇੱਕ ਰੀਝ ਏ ਤੈਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ।
ਉਸ ਰੱਬ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ,
ਤੈਨੂੰ ਰੱਬ ਕਹਿ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਦੀ।
ਹੈ ਨੈਣਾਂ ਨੂੰ ਇਤਜ਼ਾਰ ਅਜੇ,
ਤਾਂ ਹੀ ਰਾਹਾਂ 'ਚ ਨਜ਼ਰ, ਵਿਛਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।
ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ.....।

ਤੇਰੇ ਸੋਹਣਿਆਂ ਸੋਹਣਿਆਂ ਨਕਸ਼ਾਂ 'ਚੋਂ,
ਕਦੇ ਜੀਣ-ਬਹਾਨੇ ਲੱਭਦੇ ਸਾਂ।
ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸੱਚ ਹੰਢਾਵਣ ਲਈ,
ਅਸੀਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੋ ਗਏ ਜੱਗ ਦੇ ਸਾਂ।
ਤੂੰ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਰਹਿ,
ਅਸੀਂ ਕੰਡਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।
ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ.....।

‘ਸੋਹੀ’ ਰੱਬ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਆ ਛੇਤੀ,
 ਸਾਡੀ ਜਿੰਦ ਏ ਆਖਰੀ ਸਾਹਾਂ ਤੇ,
 ਸਾਨੂੰ ਮੌਤ ਸੁਰਗ ਜੇਹੀ ਲੱਗਦੀ ਏ,
 ਹੋਏ ਸਿਰ ਜੇ ਤੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਤੇ,
 ਤੈਨੂੰ ਤੱਕਦਿਆਂ ਤੱਕਦਿਆਂ ਨਬਜ਼ ਹੁਕੇ,
 ਇਹੋ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਾਂ, ਇਹੋ ਚਾਹ ਰਹੇ ਹਾਂ।
 ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ.....।

✱

ਕੀ ਹੁੰਦਾ ?

ਦਿਲ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਮੰਗਦੇ ਨਾ
 ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ?
 ਗਲੀ ਤੇਰੀ ਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਨਾ
 ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ?

ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਰਾਹਾਂ ਤੇ।
 ਜੀਣਾ ਪੈਂਦਾ ਨਾ ਸਾਨੂੰ ਤੇਰਿਆਂ ਸਾਹਾਂ ਦਾ।
 ਨਾਗ ਹਿਜਰ ਦੇ ਡੰਗਦੇ ਨਾ
 ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ? ...

ਤਾਹਨੇ ਮਿਹਣੇ ਜੱਗ ਦੇ ਝੱਲਣੇ ਪੈਂਦੇ ਨਾ।
 ਬੇਦਰਦੇ ਅਸੀਂ ਮੁਜ਼ਰਮ ਬਣਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨਾ।
 ਜਿੰਦ ਸੂਲੀ ਤੇ ਟੰਗਦੇ ਨਾ
 ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ?...

ਕੋਸੇ ਖਾਰੇ ਔਥਰੂ ਨੈਣ ਵਹਾਉਂਦੇ ਨਾ।
 ਅੱਲੜ ਵਰੇਸੇ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਜੇ ਲਾਉਂਦੇ ਨਾ।
 ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਨੂੰ ਡੰਗਦੇ ਨਾ।
 ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ? ...

ਤੂੰ ਨਾ ਮਿਲਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਕਿੱਥੋਂ ਆਉਣੀ ਸੀ ?
 ‘ਸੋਹੀ’ ਨੇ ਕਦ ਅੱਗ ਦੀ ਜੂਨ ਹੰਢਾਉਣੀ ਸੀ ?
 ਰੂਹ ਇਸ਼ਕ ਵਿੱਚ ਰੰਗਦੇ ਨਾ
 ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ? ..

✱

ਇਸ ਕਦਰ

ਤੇਰਾ ਚੇਤਾ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ
ਇੱਕ ਪਲ ਵੀ,
ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਨਾ ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵਾਂਗੇ।
ਇਸ ਕਦਰ ਬਰਬਾਦ
ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ,
ਲੱਗਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਬਾਦ ਹੋਵਾਂਗਾ।
ਇਸ ਕਦਰ...

ਹੋ ਗਈ ਜਿੰਦ ਬੀਮਾਰਾਂ ਵਰਗੀ,
ਮਨ ਤਨ ਰੋਗੀ ਹੋ ਗਿਆ ਲੱਗਦੈ।
ਚਾਰੇ ਤਰਫ ਉਦਾਸ ਫਿਜ਼ਾਵਾਂ,
ਸਭ ਕੁਝ ਸੋਗੀ ਹੋ ਗਿਆ ਲੱਗਦੈ।
ਅੱਖੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਖੁੱਸ ਗਈ ਨੀਂਦਰ,
ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਹੋਰ ਜਾਗ ਹੋਵਾਂਗੇ।
ਇਸ ਕਦਰ.....

ਅਪਣੇ ਆਪ ਸੰਗ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ,
ਲੰਘ ਜਾਣੀ ਏ ਉਮਰਾਂ ਸਾਰੀ।
ਕਾਗ ਉਡਾਉਂਦਿਆਂ, ਔਸੀਆਂ ਪਾਉਂਦਿਆਂ,
ਥੱਕ ਗਈ ਹਾਂ ਮੈਂ ਕਰਮਾਂ ਮਾਰੀ।
ਜਦ ਅਪਣੇ ਹੋ ਗਏ ਬਿਗਾਨੇ,
ਕਿਸ ਨੇ ਨਾਲ ਨਰਾਜ਼ ਹੋ ਹੋਵਾਂਗੇ।
ਇਸ ਕਦਰ.....

ਚੰਨ, ਤਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਦੇ ਵਾਅਦੇ,
ਭੁੱਲ ਗਏ ਕੀਕਣ ਤੈਨੂੰ ਵੇ ਸੱਜਣਾ।
ਦੱਸ ਕਿਹੜੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਜਿਸ ਵੱਸ,
ਪੈਕੇ ਛੱਡ ਗਿਉਂ ਮੈਨੂੰ ਵੇ ਸੱਜਣਾ।
ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਘਟ ਗਈ 'ਸੋਹੀ'
ਜਲਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਲਾਗ ਹੋਵਾਂਗੇ।
ਇਸ ਕਦਰ.....

ਅਰਬੀ

ਕੱਲ ਅਰਬੀ ਉੱਠਦੀ ਵੇਖੋਂਗੀ
ਅੱਜ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਨਬਜ਼ਾਂ ਹੀ ਚੱਲਦੀਆਂ ਨੇ ਸੱਜਣਾ,
ਅਸੀਂ ਉਂਜ ਤਾਂ ਮਰਿਆਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਕੱਲ ਅਰਬੀ...

ਗੱਲ ਰਹਿ ਗਈ ਗਿਣਵੇਂ ਸਾਹਾਂ ਦੀ,
ਤੇਰੇ ਦਰਸ਼ ਦੀਦਾਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।
ਤੇਰੇ ਪਲਿਓਂ ਕੱਖ ਨਾ ਜਾਣਾ ਸੀ,
ਸਾਡੇ ਪਾਰ ਉਤਾਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।
ਤੇਰਾ ਇਤਜ਼ਾਰ ਏ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨੂੰ
ਪਰ ਜੱਗ ਚੰਦਰੇ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਾਂ।
ਕੱਲ ਅਰਬੀ...

ਦਰਦਾਂ ਨੇ ਝੁਰਮਟ ਪਾਇਆ ਏ
ਸਾਡੀ ਜਿਉਂਦੀ ਲਾਸ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਪਈ।
ਅੱਖੀਆਂ ਦੇ ਭਿੱਜਿਆਂ ਕੋਇਆਂ ਤੇ
ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤਾਂਘ ਬੇਜ਼ਾਰ ਪਈ।
ਤਨ ਖਾ ਲਿਆ ਜ਼ਾਲਮ ਇਸ਼ਕੇ ਨੇ,
ਝੱਲੇ ਮਨ ਲਈ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਕੱਲ ਅਰਬੀ...

ਪੰਛੀ ਰੂਹ ਦਾ ਉੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਏ
ਪਰ ਮੰਗਦਾ ਏ ਦਰਸ਼ ਦੀਦਾਰ ਤੇਰਾ।
ਸਹੁੰ ਖਾਕੇ ਤੇਰੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ,
ਇੱਕ ਪਲ ਵੀ ਨਾ ਭੁੱਲਿਆ ਪਿਆਰ ਤੇਰਾ
'ਸੋਹੀ' ਮਿਲੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਿੰਜ ਮਰ ਜਾਈਏ,
ਨਾ ਡੁੱਬਦੇ ਹਾਂ ਨਾ ਤਰਦੇ ਹਾਂ।
ਕੱਲ ਅਰਬੀ...

✱

ਪਲਕਾਂ ਤੇ ਹੰਝੂ

ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ।

ਦਿਲ ਨੂੰ ਸਰੂਰ ਜੇਹਾ
ਰਹੇ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਦਾ।
ਬੁਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹੌਂਸਲਾ ਦੇ
ਕੀਤੀ ਫ਼ਰਿਆਦ ਦਾ।
ਤੇਰੇ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੇ
ਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਦੋਸ਼ ਕੀ ਬਿਗਾਨਿਆਂ ਦਾ
ਅਪਣੇ ਹੀ ਮਾਰ ਗਏ।
ਪਲਕਾਂ ਨੂੰ ਹੰਝੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ
ਨੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਗਏ।
ਚੰਨ ਬੇਉਮੀਦ ਹੋਇਆ
ਤਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਸੋਨੇ ਦੇ ਮਹੱਲਾਂ ਵਾਲੇ
ਭੁੱਲ ਗਏ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ
ਅਸੀਂ ਬੈਠੇ ਦੋਸ਼ ਦਈਏ
ਅਪਣੇ ਨਸੀਬਾਂ ਨੂੰ।
ਇੱਕ ਦੋ ਨਹੀਂ ਅਪਣਿਆਂ
ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਤੇਰੀਆਂ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਨੇ ਬਖਸ਼ੇ ਜੋ ਗ਼ਮ ਨੇ।
ਤੂੰ ਹੀ ਦੱਸ 'ਸੋਹੀ' ਇਹ ਸਾਡੇ ਕਿਹੜੇ ਕੰਮ ਨੇ।
ਜਿਸਨੂੰ ਉਹਦੇ ਅਪਣੇ ਸਹਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ

✱

ਤੋਬਾ

ਤੋਬਾ ਕੀਤੀ ਕਦੇ ਨਾ ਪੀਤੀ
ਪਰ ਅੱਜ ਟੁੱਟ ਗਈ ਤੋਬਾ ਕੀਤੀ।
ਇੱਕ ਬੋਤਲ ਚੋਂ ਇੱਕ ਨੈਣਾਂ ਚੋਂ,
ਦੋ ਦੋ ਪੈਗ ਬਣਾਏ ਨੇ।
ਸੋਹਣਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ
ਤਾਂ ਹੀ ਦੋ ਪੈਗ ਲਾਏ ਨੇ।

ਮੁੱਦਤ ਹੋ ਗਈ ਵਿੱਛੜਿਆਂ ਨੂੰ
ਕੁਝ ਪਲ ਹੋਏ ਨੇ ਮਿਲਿਆਂ ਨੂੰ।
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਗੁੰਮ ਗਏ ਦੋਵੇਂ,
ਭੁੱਲਕੇ ਗੁੱਸਿਆਂ ਗਿੱਲਿਆਂ ਨੂੰ।
ਗੁਜ਼ਰੇ ਵਕਤ ਬਹਾਰਾਂ ਵਰਗੇ,
ਮੁੜ ਮੁੜ ਚੇਤੇ ਆਏ ਨੇ।
ਸੋਹਣਿਆਂ

ਕਦੇ ਵੇਖਦਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵੱਲ
ਕਦੇ ਉਸਦੇ ਨਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ।
ਕਦੇ ਮਾਣਦਾਂ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ
ਕਦੇ ਗੁਜ਼ਰ ਗਏ ਵਕਤਾਂ ਨੂੰ।
ਹੰਝੂ ਆਵਣ ਕਰ ਕਰ ਚੇਤੇ,
ਗ਼ਮ ਜੋ ਅਸੀਂ ਹੰਢਾਏ ਨੇ।
ਸੋਹਣਿਆਂ

ਕੁਝ ਸਾਡੀ ਨਾ-ਸਮਝੀ ਸੀ 'ਸੋਹੀ'
ਕੁਝ ਸਨ ਭਰਮ ਭੁਲੇਖੇ।
ਦਰਦ ਹੰਢਾਏ ਤਾਂ ਹੀ ਕਰਮਾਂ ਮਾਰਿਆਂ
ਅੱਲ੍ਹਾ ਵਰੇਸੇ।
ਲੱਖ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਉਸ ਡਾਢੇ ਦਾ
ਜਿਸ ਫਿਰ ਮੇਲ ਮਿਲਾਏ ਨੇ।
ਸੋਹਣਿਆਂ

ਪੈਗਾਮ

ਇੱਕ ਪੈਗਾਮ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦਾ
ਜੋ ਦੇਵੇਂ ਘੱਲ ਸੱਜਣਾ।
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਲਈ ਉਸਾਰ ਦਿਆਂ
ਕਈ 'ਤਾਜ ਮਹੱਲ' ਸੱਜਣਾ।
ਇੱਕ ਪੈਗਾਮ.....

ਮੇਰੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਪੀਸ ਬਣਾ
ਲਈਂ ਸੁਰਮਾ ਵੇ।
ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਵਿਛਾ ਲਈਂ ਤਨ
ਜੋ ਪੈ ਜਾਏ ਤੁਰਨਾ ਵੇ।
ਦਿਲ ਸਾਡੇ ਦੇ ਖੂਨ ਦੀ ਮਹਿੰਦੀ
ਤਲੀਆਂ ਤੇ ਲਈ ਮਲ ਸੱਜਣਾ।
ਇੱਕ.....

ਤੇਰੀ ਸੋਹਣੀ ਸੂਰਤ ਵੇਖਿਆਂ,
ਚੱਲਦੇ ਨੇ ਸਾਹ ਮੇਰੇ।
ਸੁੰਨ ਮਸ਼ੁਨੀ ਲੱਗਦੀ ਏ ਦੁਨੀਆਂ
ਸੱਜਣਾ ਉਏ ਬਿਨ ਤੇਰੇ।
ਦਿਲ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਨਸ਼ੇ ਵਾਂਗਰਾਂ
ਇਸ਼ਕ ਤੇਰੇ ਦਾ ਝੱਲ ਸੱਜਣਾ।
ਇੱਕ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਸੋਹਣੀ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ,
ਸੋਹਣੇ ਨਕਸ਼ ਨੇ ਤੇਰੇ।
ਦਿਲ ਸਾਡੇ ਦੇ ਵੇਹੜੇ ਆ ਵੜ,
ਕਰਕੇ ਤਕੜ, ਜੇਰੇ।
'ਸੋਹੀ' ਕਹਿੰਦਾ, ਕਹਿਣ ਸਿਆਣੇ,
ਜੋਬਨ ਪਲ ਦੋ ਪਲ ਸੱਜਣਾ।
ਇੱਕ....

✽

ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ

ਤਾਰਿਆਂ ਵਰਗੀ ਤੱਕਣੀ,
ਜੋਬਨ ਖਿੜੇ ਗੁਲਾਬ ਜੇਹਾ।
ਦਿਲ ਦਰਿਆ ਤੇਰਾ ਸੱਜਣਾ ਉਏ,
ਮੇਰੇ ਵਤਨ 'ਪੰਜਾਬ' ਜੇਹਾ।
ਦਿਲ.....।

ਤੇਰੇ ਵਾਅਦੇ ਠੰਢੀਆਂ ਠੰਢੀਆਂ
ਛਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਨੇ।
ਤੇਰੇ ਹਾਸੇ ਸੱਜਣਾ
ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਰਗੇ ਨੇ।
ਤੇਰਾ ਸੋਹਣਾ ਮੱਥਾ ਏ ਆਫ਼ਤਾਬ ਜੇਹਾ।
ਦਿਲ.....।

ਦਿਲ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਭਰੇ,
ਅੰਬਾਰ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦੇ।
ਤੇਰਿਆਂ ਡੌਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੇ,
ਜਜ਼ਬੇ ਅਣਖਾਂ ਦੇ।
ਤੇਰਿਆਂ ਨੈਣਾਂ ਵਿੱਚ ਏ, ਨਸ਼ਾ ਸ਼ਰਾਬ ਜੇਹਾ।
ਦਿਲ.....।

ਵਤਨ ਦੀ ਬਲਦੀ ਸ਼ਮੂ ਦਾ,
ਇੱਕ ਪਤੰਗਾ ਤੂੰ।
ਨੀਵਾਂ ਹੋਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਏ,
ਕਦੇ ਤਰੰਗਾ ਤੂੰ।
ਦਮ ਤੇਰਾ ਏ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਦੇ ਬਾਜ਼ ਜੇਹਾ।
ਦਿਲ.....।

ਕੁੱਲ ਜ਼ਮਾਨਾ ਤੇਰੇ ਉੱਤੇ ਮਾਣ ਕਰੇ,
ਤੇਰੇ ਜਿਗਰੇ ਦਾ 'ਸੋਹੀ' ਸਨਮਾਨ ਕਰੇ।
ਤੂੰ ਲੱਗਦਾ ਏਂ ਕਿਸੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕਾਜ਼ ਜੇਹਾ।
ਦਿਲ.....।

ਸ਼ਿਅਰ -

ਡਾਢਿਆ ਰੱਬਾ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ
ਮੇਰੀ ਜਦ ਵੀ ਨਬਜ਼ ਖਲੋਵੇ।
ਸੋਹਣੇ ਸੱਜਨ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਸਿਰ ਮੇਰਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ।

ਤਮੰਨਾ

ਮੇਰੀ ਅੰਤਮ ਇੱਛਿਆ ਮਹਿਰਮ ਜੀ
ਪੂਰੀ ਫਿਰ ਹੋਵੇ।
ਤੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਚ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦ ਨਿਕਲੇ
ਤੇਰੀ ਗੋਦ ਚ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਹੋਵੇ।
ਮੇਰੀ ਅੰਤਮ.....

ਬਦਲ ਗਏ ਤਕਦੀਰਾਂ ਦੇ ਰੁਖ
ਨਾ ਵੱਸ ਤੇਰੇ ਨਾ ਵੱਸ ਮੇਰੇ।
ਤੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਪੁੰਨਿਆ ਦਾ ਚੰਨ
ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਆਏ ਹਨ੍ਹੇਰੇ।
ਗੁਜ਼ਰੇ ਸਾਵਣ ਵਰਗਾ ਮੌਸਮ,
ਸਾਡੇ ਵੇਹੜੇ ਫਿਰ ਹੋਵੇ।
ਤੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ.....

ਖਿੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਰਝਾ ਗਏ,
ਉਹਨਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਨੇ ਕੀ ਖਿੜ੍ਹਨਾ?
ਵਛਾ ਦੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰਕਰਮਾ,
ਆਇਆ ਨਾ ਸਾਨੂੰ ਥਾਂ ਥਾਂ ਫਿਰਨਾ।
ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੀਦਾਰ ਹੋਏ ਤੇਰਾ
ਬੇਸ਼ੱਕ ਬੇੜਾ ਚਿਰ ਹੋਵੇ।
ਤੇਰੀਆਂ.....।

ਧੀਰ ਧਰਾਉਂਦੇ ਦਿਲ ਚੰਦਰੇ ਦੀ
ਸਾਹ ਵੀ ਬੇਬੱਸ ਹੋ ਗਏ।
ਯਾਦਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ
ਗ਼ੈਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਹੋ ਗਏ।
ਹੋਰ ਸਹਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ
'ਸੋਹੀ' ਜੇ ਤੇਰੀ ਧਿਰ ਹੋਵੇ।
ਤੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ.....।
✽